

ORADEA
Anul I.

OCTOMBRIE
1933

flori de cârâng

14

10 lei exempl.

flori de crâng

REVISTĂ LITERARĂ — ARTISTICĂ — SOCIALĂ
APARE IN FIECARE LUNĂ

Redacția și Administrația :

Oradea, Str. Simion Bărnuțiu No. 1

Abonamente pe un an : } Lei 300 pentru autorități
} Lei 140 pentru particulari

Director proprietar:

El. G. Georgescu

Redactor responsabil:

St. Stănescu-Buzău

în colaborare cu :

Asociația culturală „DEM. ALEXANDRESCO”

A
T
E
N
T
I
U
N
E
I

Toți aceia ce simt în su-
fletul lor îndemnul talen-
tului de a scrie versuri,
proză etc., și care încă
nu au avut posibilitatea,
sau nu au avut curajul,
să dea publicității operele
respective, sunt rugați a
se grupa cu încredere în
jurul revistei „flori de
crâng”, căci în acest
scop, vor primi cu multă
bunăvoință, tot concursul.

Aceasta e deviza noastră.

Se publică lucrări și semnate în pseudonim, însă numele respectiv trebuie să figureze pe manuscrise pentru cunoștința noastră.

Toți cei care vor primi „flori de crâng” 3 numere consecutive și nu vor avea reaua credință de a ne-o refuza, se consideră ca sprijinitori și abonați conștiințioși. — Căutăm corespondenți în toate orașele; informațiuni la redacție. — Rugăm revistele și publicațiile periodice cărora le trimitem revista să ne acorde schimbul.

REDACTIONALE

MANUSCRISELE care nu îndeplinesc condițiile de a fi publicate, se distrug de redactorul respectiv. Toți acei care doresc anumite lămuriri în legătură cu revista „flori de crâng”, sunt rugați a anexa la scrisoare, o carte poștală pentru răspuns; deoarece din principiu nu înființăm, în revistă, rubrica „Poșta Redacției”.

COMITETUL DE REDACȚIE își rezervă dreptul, ca la manuscrisele publicabile să facă modificările și corecturile ce va găsi cu cale, pentru desăvârșirea lor, fără ca autorul respectiv, pentru aceasta, să-și formuleze p r e t e n ț i u n i.

flori de crâng

revistă literară --- artistică --- socială

OGORUL va fi în viitor titlul revistei noastre „flori de crâng“. Această schimbare o facem forțați de împrejurarea, că la București își reia apariția o veche revistă „flori de crâng“, titlu ce l'a avut și mai înainte. Pentru a preîntîmpina orice confuzii, ne-am ales titlul de mai sus.

Alcătuirea persoanei

de GEORGE BOTA

Personalitatea este o organizare sufletească, iar organizarea, se face prin o activitate, prin luptă în lumina valurilor culturale. La început omul este o individualitate irațională, un torent continuu de viață. Copilul este *în devenire*, prin schimbări succesive și simultane; el nu este însă o unitate, ci se străduiește să devină; nu e organizat, ci se organizează. Astfel organizarea presupune *raționalizarea* ființei omenești. Această raționalizare se face atât în interiorul individului — identitatea cu sine însuși; cât în raport cu semenii săi, făcându-l identic cu ei. Psihologul german R. M. Frienfels în lucrarea sa „*Philosophie der Individualität*“ arată că raționalizarea e cerută de necesitățile sociale. Societatea își are patrimoniul valurilor sale, în lumina cărora, *educația* (raționalizare intenționată) caută să îndrume firea copilului.

Numai că raționalizarea exagerată produce uniformizarea, impunând tuturora aceleași prejudecăți morale, etice și religioase, care rămân vorbe goale dacă nu sunt trăite. Ar fi o raționalizare de suprafață; ea poate fi contrabalansată de o raționalizare naturală prin deprindere, adoptare și imitare.

Virtuțile netrăite nu se lipsesc de suttletul copilului, ele pot fi *învățate*, știute, reținute, dar numai ca *vorbe*

gale, nu ca forțe sufletești. Cunoașterea virtuții numai, nu poate produce oameni virtuoși. Raționalizarea reală nu se poate face decât prin *trăire*. Persoana numai trăind valorile morale, etice și religioase se poate deci organiza. Din nenorocire, școala se ocupă prea puțin de adevărata raționalizare a omului, care e operă foarte grea și se mulțumește cu raționalizarea superficială, care este foarte ușor de realizat, dar care umple lumea de secaturism. De aci atâtea suflete *risipite, haotice și slabe*; de aci, lipsa de caractere ca și în lumea fizică energia nu devine forță producătoare decât dacă e organizată. Puterea sufletului stă în organizarea lui în lumina valorilor. Idealul educației este realizarea *persoanei*; realitatea este individualitatea fiecăruia. Dela individualitate până la personalitate, este un drum atât de greu, poate cel mai greu. Și de aceea arta educatorului este cea mai grea. Copilul închide în el o lume de posibilități, educatorul prin arta sa declanșează această energie potențială într'un mod rațional, printr'o trăire care să concentreze și să producă unitatea sufletului. Astfel se naște omul persoană; omul individ a fost născut de părinții săi.

Omul persoană este opera educatorului.

Nelegiuire

Când înserarea, ca un pictor, pune
Pe ziduri, pe balcoane, pe terase,
Estampe de cenușă și cărbune —
Desenuri peste pînza zilei trase.

Treci albă, îngerească și fluidă
Prin vulgul ce tălăzuiește'n stradă,
Iar ochii mei te caută (timidă)
Și te adulmec îmbătat ca de o pradă.

Imaginea-ți întregă, pe retine
Ți-o oglindesc ca'n luciul unui gol,
Spre-a te purta prin crîșmele meschine
Halucinat de albul tău și de alcool...

DEM. BASSARABEANU

Pe marginea unei recenzii...

de EL. G. GEORGESCU

„Flori de crâng“ apare tot la Oradea sub direcția Dlui El. G. Georgescu. *Scrisă destul de îngrijit*, totuși pare că nu selecționează în deajuns materialul beletristic. „Flori de crâng“ apărând la Oradea, *umple acolo un gol*, pe care l'am dori cultivat cu mai multă pricepere estetică.

(Hotarul anul I. No. 3—4, Iulie—August 1933.)

Nu e singura recenzie, din atâtea multe ce s'au făcut acestei modeste reviste, și care ascunde în rândurile ei mult adevăr. Cu toate că prin câteva cuvinte „Hotarul“ se contrazice, deși în aparență se pare că ne face o recenzie nu prea laudabilă cu care nu ne putem fâli; dar totuși pe noi ne măgulește.

Suntem mândri pentru că „Hotarul“ revistă de graniță, ca și a noastră, prin cuvintele „*umple acolo un gol*“ ne recunoaște marele merit al idealului ce ne stăpânește în drumul lung și spinos al publicității, ca să cimentăm aici o piatră de hotar, lângă altele, puține la număr, cu greutate imobiliară.

Suntem mândri, pentru că „Hotarul“ prin cuvintele: „*Scrisă destul de îngrijit*“, ne recunoaște roadele bine făcătoare a muncii noastre deși în conducerea revistei „flori de crâng“ un grup restrâns ne-am înfrățit gândurile în jurul aceluiași ideal, fără a fi cunoscut îndeajuns greutățile tipăririi unei reviste literare.

Suntem mândri, pentru că sacrificiile materiale ce facem cu tipărirea ei, departe de gândul unui profit material, fără alte resurse decât ale ei proprii, garantată de modestul salariu al unui funcționar de stat, pășește sigur, deși pas cu pas, pe panta ce suie către apogeul tuturor meritelor.

Suntem mândri, pentru că tot mai mult, zi cu zi, ni-se recunoaște meritele avântului și indemnului nostru sufletesc pentru a nu ne lăsa copleșiți de „noianul valurilor spumoase“ ca să ni se nimicească idealul în „marea agitată“ mai înainte ca el să ajungă la perfecțiune.

Suntem mândri, pentru că alături de recunoașterea meritelor și sacrificiilor muncii noastre prin recenzia de mai sus, „Hotarul“ se adresează indirect scriitorilor cu renume literar recunoscut. Cuvintele rostiite cu referire la golul ce revista noastră îl umple aici, că ar trebui cultivat cu mai multă price-

pere estetică, nu se referă la noi, ci la scriitorii de talent, care ar trebui să se grupeze în jurul nostru.

Și suntem mândri, că poate astfel nu va fi zadarnică insistența noastră pe lângă autorii de talent de-a așterne produsul condeiului lor, în paginile ei, cu material select și beletristic.

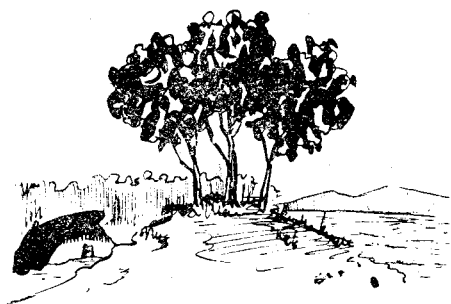
Suntem mândri, că ni se cunoaște meritul, că noi, nu ca alții care culege din grămadă, să dea la iveală ceva, ne străduim oin puțin să facem mult.

Dela apariția revistei noastre și până astăzi, precum și de astăzi până va avea răsunet, vom insista să grupăm în jurul nostru scriitorii consacrați.

Dacă până acum numai o parte din scriitorii — cărora ne-am adresat, au dat ascultare strigătului nostru, pe când unii din categoria celorlalți ne-au răspuns „în prezent sunt foarte ocupat“ alții, ne-au făcut promisiuni zadarnice, alții s'au mulțumit a sfida cu lăcerea, micimea formei noastre, noi, tot mai sperăm că se vor găsi printre dâșii și din acei mai puțin pretențioși, mai modești și cu sufletul idealist, ca să ne înțeleagă și să ne susțină cu colaborarea D-lor.

Cei cari au trăit prin părțile acestea, cei care s'au coborât să vorbească în treacăt cu țaranul român, băștinaș al acestor meleaguri, își dau seama de necesitatea unei literaturi intense, își dau seama de greaua sarcină ce ne-am luat de a renaște în sufletul românului, tot ce e românesc, tot ce a pierdut în lungul șir al anilor de calvar, când prin schingiuituri s'a căutat ca fiecare să-și uite religia, obiceiurile, limba, și mai mult, origina.

E dureros adevărul, dar trebuie recunoscut. Sunt 14 ani dela unirea tuturor românilor, într'un singur stat și totuși se găsesc și astăzi, aici la granița de vest, Români ortodoxi, care nici nu știu românește. Se mai găsesc și astăzi români foarte mulți, care au rămas rătăciți sufletește ca o urmă a covârșitoarei insistențe de desnaționalizare din partea acelorora, care pe nedrept au stăpânit sute de ani aceste plaiuri. Și atâta timp cât majoritatea scriitorilor și poezilor din vechiul regat au cântat în toate timpurile dorul de eliberare al Ardealului, astăzi, după ce am realizat prin suferință și jertfă de sânge vechiul nostru ideal, trebuie să ne gândim să rupem o mică flacără de lumină, din lumina noastră, cei consacrați artei literare, pentru a o pune să lumineze aici, unde este încă întunerec.

Tablou toamnătic

*Toamna-și deapănă fiiorul, viselor punând zăbranic
și'n fiori de tremurare, ploaia se scâncește jalnic,
văietându-se pe uliți, strivind lacrimi de durere
pentru vara ce apune, pentru vara care pier.*

*Din copaci lipsește vlaga și cad frunze moarte, reci
și covorul de rugină, trist s'așterne pe poteci,
paravan punând speranții și amorurilor cruce
rămânând doar amintirea, care-abia de mai străluc.*

*Din culcuș, trezit pustiu, cu pași grei de uscăciune
trece; și al nopții farmec sub pictura de tăciune,
îl îngroapă răpind lunii frumusețea-i de copil,
stelelor furând sclipirea, dispărând tiptil, tiptil.*

*Jalea'n suflele s'așterne, inima-și oprește cântul
când în geam brutal lovește, cu aripi degheață, vântul
iar peisagiul de ruină, mort în suflele pustii
zace îmbrăcat în giulgiul toamnei moartă între vie.*

ST. STĂNESCU-BUZĂU

Tot la vioară . . .

*Ca ieri, la fel simt astăzi iară
Cum mintea-mi vrea ca să deslege:
De-ce un ins din lume doară
Nu s'a aflat a mă 'nfelege!*

*Având în drum încrucișate
Prea multe căi în spre durere,
La porți ce-au stat tot încuiate
Cerșii zadarnic, mângâiere.*

*Trecutul meu! Chemări în șoapte
Ce m'au lăsat, urmându-și sborul
S'ajung cum sunt, să plâng în noapte,
Să cred la fel și viitorul . . .*

*Și gânduri mii, în minte 'ntruna,
Se risipesc, se pierd . . . îmi pare
Ca glasul lin ce 'nalță struna,
În nesfârșit, spre cer, prin zare . . .*

*Dar nu e azi de prima oară
Când „eu“ mi scump nu mă 'nfelege
Și când încerc, tot la vioară,
Un cântec taina să-mi deslege . . .*

GELU GEORGESCU

Toleranța

de C. T. VIOR

A tolera înseamnă a îngădui, a trece cu vederea, adică a nu da nici o urmare celor făcute, văzute și auzite.

Tolerăm micile greșeli, fără intenții și fără efecte dăunătoare, făcute de copiii cari n'au descernământ.

Tolerăm de asemeni greșelile făcute de cei ce n'au liberul arbitru, adică de nebuni, idioși, imbecili sau alte persoane ale căror facultăți mintale nu sunt încă dezvoltate la normal, sau care dintr'o boală sau alt accident și au pierdut mintea căci și acestora le lipsesc elementul principal, care este rațiunea.

Totuși, pentru faptele comise de aceste categorii, care ar

nu răspund penalicește de faptele lor, sunt părinții, lutorii, curatorii și cei sub a căror îngrijire să află aceste categorii de incapabili, care răspund de daunele și prejudiciile cauzate altora.

Toleranța pentru faptele inofensive ale acestor incapabili este umană și se impune ca un drept natural, sau moral, fără alte sancțiuni contra aceluia care nu ar voi să o practice.

Pe cât s'ar părea de umanitară toleranța, pentru o anumită serie de acte inofensive cauzate de incapabili, pe atât devine de periculoasă, când toleranța să înlînde și la faptele dăunătoare, făcute cu toată rațiunea de om normal, de unele persoane care profitând de situații și împrejurări, comit abuzuri și sfidează nu numai morala, dar chiar înfrîng dreptul semenu-lui său în disprețul legilor.

În vârtejul deșanțat după situații cât mai grase, fără contracchivalentul unui efort sau cu minimum de efort, asistând zilnic la astfel de încălcări de drepturi cât mai elementare, cât mai sfinte, pe care semenii noștri în aceasă goană nebună, le calcă în picioare cu seninătatea de inger, iar noi nu protestăm, ci tolerăm. Tolerăm în fiecare zi, în fiecare minut cu o răbdare de neînțeles, care astfel dă dreptul celor ce comit abuzuri să continue din ce în ce tot mai mult în gama faptelor nepermise. Când totuși se găsește cât un glas conștient, care să protesteze, atunci pare că abuzivii profitori sunt cuprinși de mirare și se îndignează pentru atâta îndrăzneală și obrăznicia celui ce protestează, căci este încurajat de glasul celor mulți — și ei victime — care imediat se revoltă sub motiv că și ei au pășit la fel și n'au mai protestat. Astfel încetul cu încetul abuzurile și călcările de legi au devenit uz și apoi obicei ca azi să se impună mai tare decât legea.

Și tolerăm ... tolerăm mereu, fără să ne dăm seama că de cele mai multe ori toleranța este mai condamnabilă decât însăși complicitatea. Că această toleranță a devenit nepăsare și înconștientă, iar noi urmăm acest drum periculos lipsiți de vlagă de a protesta și reacționa, ajutând astfel la întronarea abuzului.

Boală morală, născută în urma marelor prefaceri sociale, care în vârtejul vijelios a ridicat până în nouri pleava și toată uscătura transformând astfel anormalul în normal și abuzul în drept.

Care din noi nu păcătuiește de acest abuz de toleranță? Tolerăm ca prietenul să ne mintă, ca un altul să-și colce cu-

vântul și să nu-și țină promisiunea. Tolerăm ca funcționarul public să ne ducă în eroare, sau să nu-și facă serviciul decât în contra unor motive mai convingătoare prin sunetul lor metallic. Tolerăm să vedem pe nepricepuși și necorecți în locuri de cinste și înlăturând pe cei pricepuși și corecți, dar care nu se pot face instrumente înconștiente în mâinile puternicilor zilei.

Adevărata cauză a falimentului moral în care ne sbatem este excesul de toleranță cel practicăm în fiecare zi, în fiecare oră și în fiecare clipă.

Trebue să ne trezim la realitate până nu este prea târziu și pentru aceasta trebue curaj și eroism. Mai avem încă destule caractere, dar care fac marea greșeală că nu reacționează, ci așteaptă cu răbdarea omului conștient, ca aceste gunoale și uscături să recadă iar acolo de unde nu trebue să se mai ridice.

Îmi fac o datorie de conștiință semnalând răul, cauzele și efectele lui și dau alarma de retrezire și chemarea la luptă a adevăratelor valori, pentru a se începe acțiunea de epurație spre binele și folosul obștesc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sonet

Iubito, vino în amurgul serii,
În noaptea 'nveșmântată'n clar de lună
Să ascultăm în luncă împreună
Eterna simfonie a tăcerii.

Din flori de vis vom împleti cunună,
Iar din surîsul dulce-al primăverii
Vom face leagăn de visări, durerii . . .
Ș'a noastre inimi multe au să-și spună.

Iubito, vino, n'ai dece de temel...
Amorul meu e sfânt cât nu se poate,
Iubirea mea-i un haos de poeme.

Ce-au înflorit doar pentru tine toate.
Iubito, vino cât mai este vreme
Cât încă vieața-mi nu e pe'nserate.

V. BUCUR

TROIA

de LEONEL CATANA

Savin Dumbrăveanu predă cursul de Istorie și era cel mai sever profesor din tot liceul. Începând dela „microbii“ din clasa întâia și până la „emancipații“ dintr'a șaptea, toți îi știau de frică, pentru că la el nu se glumea.

„Ai carte, ai parte“ spunea el elevilor și vai de cel ce încerca să iasă la lecție numai cu nișică pospăială.

Lecțiile lui erau dintre cele mai atrăgătoare și savurate de elevi. Slăbiciunea lui pentru istoria antică era cunoscută de toți, și-și puna în cursuri tot elanul pentru a face din elevi adevărați istorici.

„Căderea Troii“ despre care vorbise săptămâna trecută, fusese o lecție dintre cele mai frumoase. Explicase Dumbrăveanu cu atât suflet și cu atât convingere, încât lăsase impresia că el însuși fusese tacticianul ce pusese la cale cucerirea cetății prin legendarul cal de lemn. Elevii fuseseră în tot timpul explicației numai ochi și urechi. Povestirea le plăcuse și păreau s'o fi înțeles până în cele mai mici amănunte.

Numai Mircea Popian, cel mai sburdalnic și neastâmpărat elev din clasă, era cu mintea prin alle meleaguri. Toată ora ascuns la spatele colegului din față, se jucase în penițe și făcuse moriște din muștele pe care le prindea și le lega cu ață de acul înfipt în bancă. Nu prea ducea grija lecțiilor și nici măcar a corigenților, că doar nu de geaba era el fiul lui Cristache Popian, prefectul județului și șeful organizației locale guvernamentale.

Dumbrăveanu îl cam ochise în timpul lecției, dar pentru a nu întrerupe cursul explicației, îl lăsă în pace.

— Las' că te văd eu lecția viitoare ce mi-ai învățat! se gândi profesorul.

Un sunet prelung de clopoșel hodorogit anunță sfârșitul orei și astfel prelegerea se termină într'o atmosferă din cele mai plăcute.

Convins că elevii au învățat la perfecție lecția predată, Savin Dumbrăveanu aștepta cu nerăbdare sosirea orei viitoare, pentru a se încredința de rezultatul metodelor sale pedagogice.

În fine, sosi și mult așteptata oră

Cum sună clopoșelul, Dumbrăveanu înșfacă repede catalogul la subțioară și întrând ca o furtună în clasă nici nu ajunse

Fiori de toamnă

*În inima mea s'a lăsat
Tăcere grea de lut
Și eu suspin, plîng ne'ncetat,
Iubirea din trecut.*

*Și'n trupul meu, acum pe drum,
M'apasă-un duh din urmă,
În plînsul meu e numai scrum,
Dureie ce mă curmă.*

*Trecutul plînge în afară
Îl simt și'n mine 'nchis,
Aripa morții trece iară,
Pe umbra-mi în abis.*

*E toamnă. 'N suflet se strecor
Fantomele—amintirii.
Mă pierd, răpus de dorul lor
Pe alea despărțirii...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj **IONEL MARINESCU**

bine la catedră și se adresă neastâmpăratului Mircea Popian :

— Ia sune-mi, Popian, cine a luat Troia?

Suprins și intimidat, cel vizat se sculă tremurând din bancă și smorcăindu-și nasul, cu ochii înlăcrămați, răspunse:

— N'am luat-o eu, domnule profesor, zău că n'am luat-o!

Ca un trăznet căzu răspunsul pe capul bietului profesor. Câtă insuflețire pusese el în explicația lecției trecute, la ce răspunsuri strălucite se aștepta din partea elevilor și câtă deziluzie!!...

Amărât peste măsură și infuriat cum nu fusese vreodată, se sui la catedră, trecu absențele și ordonă elevilor să dea extemporal. Nu mai avea nici un chef de lecție, și căuta în mintea-i obosită să și refacă explicația orei precedente, pentru a se convinge dacă nu cumva el, profesorul, n'a omis să le spună elevilor cine a fost învingătorul dela Troia.

Dar nu! Își amintește perfect de bine cum a vorbit, cum le-a explicat, încât el singur se felicitase de perfecțiunea prelegerii ținută și de închegarea ce-o făcuse între faptele tuturor personagiilor mitologice ce contribuiseră la punerea în scenă a războiului troian.

Nu supraveghease extemporalul aproape de loc. Elevii terminaseră de mult lucrarea, dar Dumbrăveanu nu mai era cu mintea în clasă. Eși din oră înainte de sunare și plecă glonț acasă.

La dejun, nevastă-sa îl observă că-i supărat:

— Ce ai astăzi dragă, nu ești în toate apele tale?

— N'am nimic, — răspunde dânsul; — ia, necazuri de-ale școlii!

— Dar ce-i? Ce s'a întâmplat?

— Lasă-mă te rog în pace, că-mi vine să mor de necaz...

— Dar spune-mi, omule, ce este? Te-ai certat cu cineva?

Ai avut vre-o inspecție rea? . . .

— Nu dragă, nu! Dar spune-mi tu singură dacă-i posibil una ca asta! Să vezi: Intru azi în clasăntâia și dela ușă întreb pe elevul Mircea Popian — știi tu, băiatul prefectului, — cine a luat Troia? Ce crezi că-mi răspunde?

— ? ! . . .

— Auzi impertinență! Ci-că n'a luat-o el! . . .

Ei! și pentru asta trebuia să te enervezi în așa hal? Ce te-ai năpustit și tu pe bietul copil? Poate că n'o fi luat-o el săracul!

La auzul acestor cuvinte, lui Dumbrăveanu să-i vie rău și mai multe nu! Cum se poate ca tocmai ea, soția lui, care del dragă doamne, făcuse liceul la călugărițe și luase bacalaureatul cu mult succes, tocmai ea să dea dovadă de atâta incultură?

N'a mâncat nimic. Fiecare bucăjică i s'ar fi oprit în gât, l-ar fi sufocat. Se trânti pe canapea și luă un ziar, dar literile-i fugeau pe dinaintea ochilor și săreau mai grozav de cât niște focuri de artificii.

— Ce tot are ăsta cu mine? se gândea Mircea Popian ieșind dela școală cu ochii plânși și cu sufletul indurerat.

Nu putea să-i iasă din minte persecuția profesorului manifestată chiar dela intrarea în clasă.

Ajunse acasă, dar nu veni la masă cu toate chemările repetate ale familiei.

— Dar ce-i cu tine de nu vii la masă? îl întreabă bătrânul Popian. Ce? Aștepți muzică militară ca să vii să mănânci?

— Tăticule, — răbufni copilul, — eu nu mă mai duc la școala asta. Ori mă muji la un alt liceu, ori rămân acasă!.

— Și pentru care motiv ai luat dumneata această hotărâre?
— făcu grav prefectul.

— Din cauza lui Dumbrăveanu ăla dela Istorie; mă persecută în fiecare zi și nu știu pentru ce. Ce are cu mine? Ori-ce se sparge la școală, pe mine se aruncă, orice se pierde, pe mine mă apucă . . . și azi cum a intrat în clasă, nu știu ce i s'a năzărit că a pierdut și tot pe mine m'a întreat cine i la luat! . . .

Prefectul îl cunoștea pe Dumbrăveanu de când îl combătuse în alegerile trecute și-l credea capabil de orice răsbunare pentru căderea ce i o provocase. Dar, oricum, el e profesorul copilului meu, — se gândi Popian, — și n'ar strica dacă ași căuta să-l mai înbunuez, căci o prietenie, chiar numai de formă cu dânsul, mi-ar putea aduce și alte avantaje. În tot cazul, te faci frate cu dracul, până treci puntea . . . Și se apucă să scrie lui Dumbrăveanu o scrisoare foarte ceremonioasă, prin care îl invita pentru seară la masă, împreună cu soția sa.

— Ce facem dragă? — întrebă Dumbrăveanu pe nevasta sa citind invitația prefectului.

— Eu zic că n'ar strica să mergem. Că tot mai bine-i să fii bine cu lumea, decât să ne chiorâm unii la alții ca pisica la câine! . . .

Zis și făcut.

Frânturi

*Ți-am cântat un dor din liră
Până astăzi, ani întregi;
Și ți-a plâns sărmanu-mi suflet
Numai ca să mă'nfelegi.*

*Dacă tu în alle vremuri
Ai fost rece pesimistă
Fără ca să cugești chinul
Inimii ce-a plâns prea tristă,*

*Astăzi când te'ntorci din lume
Nu mă mai lasă să plâng,
Lasă-mă ca'n al tău suflet
Toate visele să-mi strâng.*

George Marinescu Fulga

Seara, doamna și domnul Dumbrăveanu fură primiți cu toate onorurile cuvenite de domnișoara Popian, tânăra studentă la facultatea de litere, specialitatea geografie și istorie

— Vă rog să scuzați puțin pe tălicu, zise ea; dumnealor e ocupat în birou cu câțiva amici politici, dar vine imediat; iar mămica nu și a terminat încă toaleta...

— Nu face nimic, domnișoară, — se grăbi să accepte doamna Dumbrăveanu, — ne face multă plăcere să stăm și cu dumneata de vorbă...

— Mulțumesc! Dar Dvs, domnule profesor...

— Adică viitor colega! — corectă Dumbrăveanu.

Da, fie și așa! Vroiam să vă întreb: cum o duceți cu școala? De sigur că sunteți încântat de elevii Dvs.

— Mda!... și nu prea!

— Vai!... și eu care mi făcusem cu totul alte iluzii!

... Și dece, mă rog, sunteți atât de decepționat?

— Pentru că nu toți elevii sunt așa cum ar trebui să fie. Uite de pildă, frățiorul Dvs. ...

— Mircea?

— Da, Mircea! M'a scos azi din pepeni, de-mi venea să sar pe fereastră.

— Cum se poate? Dar ce-a făcut?

— L'am întrebat cine-a luat Troia și ce credeți că mi-a răspuns?

?!...

— Că n'a luat-o el!

— Uite ce e domnule colega! Las' că-l caut eu în pantaloni diseară, când s'o culca și de-o fi la el, și-o trimit mâine de dimineață, cu servitorul, direct acasă...

— Dar să nu mai aștepte domnul Prefect, — interveni rugătoare doamna Dumbrăveanu.

Profesorul trecu și prin dușul ăsta. Își pierde orice iluzii despre viitoarea lui colegă și puse capu'n pământ, începând să se joace plictisit cu degetele ca și cu niște metanii.

— Dar ce-i tăcerea asta ca de mânăstire? — întrebă doamna Popian intrând zâmbitoare pe ușă.

Dumbrăveanu ca să încerce cunoștințele istorice și ale soției prefectului, începu pe nerăsuflăte:

— Să vedeți doamnă! L'am întrebat azi pe elevul Mircea, fiul dvs., cine-a luat Troia și mi-a răspuns pe tonul cel mai inocent și convingător că n'a luat-o el!...

La auzul acestora, doamna Popian se schimbă la față și

Troiță

*Troiță uitată la margini de drum,
Cu brațele smulse de vânturi,
Sore tine, genunchii mi-i plec și acum,
Cu suflul frânt de avânturi.*

*De mult, într-o seară, drumeț obosit,
Făcut-am popas lângă tine,
Și alb ți-era lemnul, curat și nflorit
Sub razele lunii senine.*

*Dar astăzi, când pașii m'ndeamnă'napoi,
Spre satul pierdut dela poale,
O umbră ce-o biciue și vânturi și ploii,
Se'nalță tăcută în cale.*

*Ca mâine, troiță, din margini de drum
Un vânt te va smulge năvalnic,
Și-alături de brațe, căzută în drum,
Uitarea-ți va pune zăbranic...*

ALEXANDRU NICORESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

fierbând de necaz că fiul ei putea să-i fie până'ntr'atât bănuț de necinste, ripostă cu toată energia:

Domnule Dumbrăveanu! Țin să știți un lucru și anume: eu personal, da, personal mă ocup de educația copilului meu și nu-l cred capabil de fapte urâte. Nu zic, poate că în tovărășia altor elemente, de a căror educație nu se ocupă nici părinții, nici dvs. ca profesori, să fi greșit și el, că de! copil este. În tot cazul, ca să te satisfac și pe dumneata, iată, o să-i spun lui tat-său să-i fragă un toc de bătaie, și atunci, n'ai grijă spune el tot...

— Dar nu i nevoie de-atâta constrângere, — interveni blajin doamna Dumbrăveanu.

De altfel nici eu nu cred, că tocmai fiul dvs. ...

— Ba nu, ba nu, Eu am sistemele mele de educație care nu dau greș niciodată. Și la urma urmelor, noi suntem gata chiar să vă despăgubim, dacă sunteți convinși că fiul nostru...

— Dar lăsați doamnă, nu am nici o pretenție! — interveni profesorul cu convingerile complet făcute.

Iată că-și făcu apariția pe ușă și domnul Cristache Popian venerabilul prefect al județului. Foarte jovial, se pleacă în fața

doamnei Dumbrăveanu și strânse cu toată căldura mâna profesorului. Își întocmise de mai înainte planul unui atac direct asupra inamicului său politic și abordă chestiunea fără nici un înconjur.

— Ei, ce-ai zice domnule Dumbrăveanu, dacă partidul nostru, apreciind calitățile dumitale superioare de om și profesor, ți-ar da directoratul liceului?

— Ce să zic, domnule Prefect. Eu vă mulțumesc de mai înainte pentru frumoasele d-vs, intenții, însă...

— Însă?...

— Vă spun cu toată sinceritatea, că sunt sătul până peste cap și de profesorat, dar încă să mai visez la directorat...

— Cum așa?

— Domnule Prefect, de cât director sau profesor la liceul ăsta, mai bine sub-comisar de poliție; că barem acolo, când s'o întâmpla vre-o spargere, vre-un furt, ceva, pun agenții să-mi scoată pe vinovat cât ai zice: pește! Dar la școala asta îți bași gura un an de zile și tot nu te'nțelege nimeni...

— Dar bine, frate, ce s'a'ntâmplat?

— Uite, eri am întreat la școală pe tânărul Mircea, fiul Dvs., cine-a luat Troia, și ce v'anchipuși că mi-a răspuns?

— Dar de unde vrei să știe el? Ce-i el, detectiv?

— Păi tocmai de asta m'am scandalizat! Că mi-a răspuns că n'a luat o ell...

Prefectul schimbă privirile cu nevastă-sa, care încă nu-și potolise enervarea și nu știa ce să răspundă. După o clipă de gândire zise:

— Stai nițeluș și nu te pripți, domnule profesor! Prefect sunt eu ori fleac? De n'o eși la iveală Troia aia a dumitale, să-mi razi mie mustața și să nu-mi mai spui: nene Cristache!

Și intră în biurou aducând de mână pe Nae Stavrescu, chestorul poliției, în timp ce Dumbrăveanu se gândea dacă nu cumva a intrat într'o casă de nebuni.

— I-ascultă, nenșorule, — se adresă prefectul către chestor. Dumnealui se plânge că i s'a furat o troie! Vreau să-l servim din toata inima, pentru că este... adică va fi de-al nostru. Și de aceia te rog: din pământ, din iarbă verde să mi găsiți pe tâlhar și să-i dați omului paguba. Dar știi colea: în doi timp și trei mișcări; până mâine dimineață să fie totul aranjat!

Chestorul duse un deget la frunte în semn de matură chibzuială și apoi răspunse cu toată convingerea:

Evrika! Mi s'a adus azi la poliție un borfaș cu o mulțime

de lucruri de furat asupra lui și eu mai c'ași garanta că ăla-i...

— Nu mai spune!... Și cum îl cheamă, domnule chestor

— întrebă doamna Popian curioasă.

— Achille!

— ăsta-i domnilor, garantez că el e! — sări Dumbrăveanu vesel c'a putut scoate, în fine, din gura cuiva numele învingătorului dela Troia.

NOTĂ. Din volumul „Am onoare“ (schițe vesele) de Leonel Catana. Vezi recenzia.

Vrăjitoarea

Hei, țigancă!

— Straie lungi și pestrițate —

Ți-ai adus cu tine farmecele toate?

Sunt bolnavă...

Ia privește...

Sufletul demult tânjește...

Dă cu bobii și-mi ghicește...

Am un câine,

Toată ziua latră.

Pune'n mine inimă de piatră

C'o să latre câinele și mâine

Și-o să latre pentru-a noua oară...

Babo, câinele-ăsta mă omoară!

Ia-ți ghiocul.

Tălmăcește-mi nenorocul;

Spune-mi pentru ce se stinse

Ochilor mei focul?

Pentru ce mi-s tâmplele încinse,

Mădularele în cercuri de fier prinse?

Spune-mi vrăjitoare, vrăjitoare,

Care dintre palimi mă cuprinse?

Fierbe'n oală

Fierbe bine

Tot pustiu! Închegat în mine.

Și apoi vin'de-mi dă pe gură

Descântata băătură.

N'auzi, vrăjitoare blestemată,

Să mă scapi de patimă odată?

Dac'ai ști ce groaznică-mi e frica!

Sar din somn.. Mă sperii de n'mica...

Iar târziu sunt neadormită.

Prinde rar să latre lung la lună

Javra ceea, javra îndrăcită...

Vrăjitoare rea și mbătrânită,

Fierbe-mi buruiana otrăvită.

Sunt bolnavă, prea demult bolnavă...

Adu-mi, vreau să beau a ta otravă!

Ad'o, babo, fără de zăbavă...

Ah! Auzi?

Javra iarăși, iarăși a'nceput...

Și-acum urlă... Ce trist urlă!

Babo, babo vrăjitoare,

Javra asta-i cobitoare

Și'ncă tot n'a mai tăcut...

Spune-mi, babo, că nu urlă!

Spune-mi, babo! Spune-mi, babo!

Zi că doar mi s'a părut...

MARIN RADU VOINEA

Epigramă

Dlui ION MINULESCU, autorul volumului:

„Citițiile noaptea sau nu le mai citiți de loc”.

Suferiam de insomnie

Și remediul n'am găsit

Citind cartea dumitale,

Regulat, dorm... liniștit.

Ionel Marinescu

Eternitatea necunoscutului

de POMPILIU PODGOREANU*

Inutilitatea filosofiei teoretice, raportată la problemele esențiale ale vieții, între care înregistrăm și necesitatea de a crede în dumnezeire, s'a verificat de mult.

La temelia vieții fiind însăși viața, cu multiplicitatea fenomenelor ei, dintre care multe scapă controlului nostru volițional oricât ar fi de puternic și trec de cele mai multe ori, eronate și disolvante, prin aparatul cerebral, ne arată că pentru a-i prinde sensul trebuie să înlături laboratorul, să te cobori în tine însuși, analizându-te meticulos și pedant, și să distingi din frământarea cotidiană a maselor uniforme și anonime, care este suportul formidabilei umanități pentru definitivarea triumfului căreia se sbate întreaga omenire.

Pentru că, oricât ne-ar impresiona teoriile »ideilor eterne«, transcendente și ante rem ale lui Platon și Avicena, sau teoria post rem a lui Aristot; »Voința de a trăi« a lui Schopenhauer sau »Voința de putere« a lui Nietzsche, nimeni nu poate contesta adevărul indubitabil — atât de savant contrazis, însă, până acum — că umanitatea și spiritualitatea — ca fețe absolut distincte — sunt în cea mai mare măsură produsul unui impuls lăuntric care nu se poate nici exterioriza în formule, nici analiza cu lupe și după scheme anticipat verificate. Nu se poate aceasta pentru că e vorba de ceva mai presus de noi înșine, care se confundă cu viața pe care o canalizează și o frământă.

Când acest »impuls lăuntric« care umanizează specia omească, dirijind și condiționând durabilitatea și primatul evoluționismului spiritual și ca o consecință a acestuia, progresul mecanic, ar fi anulat sau s'ar întrebuița violența și intimidarea, atribute specifice în astfel de ocaziuni, al intervenționismului de Stat, — cum s'a încercat în Rusia de acei extraordinari tâlhari ai experienței comuniste, — nu se va reuși decât să se »formeze«, la comandă și dintr-o necesitate a instinctului de conservare »bestii« de circumstanță pentru cari suprimarea

*) Publicat în „Carnet literar“ No. 15—16/1923. Vezi „Lacrim pentru un confrate.“

adversarului ideologic al statului și anularea dreptului lui de contact cu dumnezeirea, e un imperativ profesional.

Cine însă poate pătrunde procesele de conștiință ale acestor »executări« în permanent flagrant cu tot ce are individul și colectivitatea mai superior și mai demn, atribute ce o disting de lumea animală? Și cine ar putea revedea ce va exploda mâine, poimâine, din laboratorul acela înspăimântător de bizar și de cinic, care este formidabila excocherie comunistă?

Ce fel de suflet rusesc?

Dar mai presus: cine ar putea oare afirma cu precizie că teroarea a înlăturat din sufletul larg și profund al rusului pravoslavnic, acea forță covârșitoare pe care unii o numesc teama de necunoscut, alții credință iar cei mai mulți, partea de dumnezeire ce e la existența fiecărui individ? Un mister care, mai curând decât s'ar crede, va înceta de a mai fi mister și-și va arăta forțele ascunse, acum mai înăbușite, cu o amploare ce va înfiora și cutremura însăși temeliiile umanității.

De altfel generația noastră asistă la un proces ce se desfășoară, de câțiva ani în fața noastră și pe care nimeni n'a reușit să-l explice, suficient, până acum. Sunt așa zisele repercursiuni ale războiului, un Brielnic mediu de a suspenda, la Cei mai mulți acel »impuls lăuntric« și de a lăsa »bestia« din om să se manifeste fără directive și constrângeri interne ce se constată în mai toate exteriorizările vieții, începând cu forma cea mai brutală și sfârșind cu depopularea locașurilor de închinăciune. Și procesul acesta integrează într'un tot de o semnificativă uniformitate, spiritul îngust, dar plin de umanitate al săteanului abrutizat de nevoi și de analfabetism, potențialul de sociabilitate și de bănuie echilibru al intelectualului de elită. S'a dat alarma.

(Cei mai agresivi și tocmai cei ce au contribuit și contribuiesc încă la accelerarea desnodământului acestui proces.)

Nu se întrevede însă nici o acțiune și nici un program de cruciadă. Nu cumva se întrevede numai fiascul?

Căci așa zișii staticieni și doctrinari au și formulat concluzia: umanitatea se depărtează de sfera dumnezeirii (ca și când ar fi cu puțină existența celei dintâi fără cea din urmă.)

Se prea poate că, fiind interesați direct în cauză cei ce desbat cu prestigiul unei presupuse competențe aceste probleme, să ignoreze tocmai concluzia cea mai veritabilă și care nu poate fi decât aceea ce noi numim criza de religiozitate — și aceasta bazați pe procentul de amatori ai cultului extern —

De profundis

*Sub poale de deal, fnttnă neștiută;
Aci e blindă ochiu, aci-i de tot scăzută;
Dar chiar pe secetă și-arșiță căldtorul
N'a poposit zadarnic să-și răcorească dorul.*

*În fundul strțmt, săpat în clisă și pietriș,
S'au adunat din tot ținutul pe furiș
Atfția stropi rlonind să vadă mndrul soare,
Să simtă vraja lunii cu stele căzătoare.*

*N'or fi știut cum că și soarele omoară
Iar luna nu te apără nici de o babă chioară
Ce-și trrfe papucii la fnttna neștiută
Și tremură dup'o ulcică cu apă ne'ncepută.*

*Poate-au știut și-au vrut să moară mai devreme,
Să fie leac, s'aducă dragoste, blesteme,
Să piară în dogoarea soarelui ori vraja lunii
Dar să n'ajungă glod, chiar de l-ar strțnge'n cioc lăstuniț*

*La răscruce de drum, fnttna neștiută
Aci se umple ochiu, aci-i de tot scăzută.
Spun unii că Sîn-Petru căldtorul
A poposit cu Dumnezeu aci, ca să-și aline dorul.*

N. N. MANOLESCU

nu-i altceva decât izolarea în noi înșine forma cea mai superioară și cea mai puțin fariseică a menținerii integral a acelei forțe interne pe care am căutat să o schițăm mai sus.

Suntem în preziua unor radicale transformări de mentalități și instituții și chiar pentru înlăturarea cu desăvârșire a întregului cult extern.

Nimic nu părea imposibil pe calea unui evoluționism lent, normal, dar inevitabil.

Nu va surprinde nici chiar atunci când va fi verificat că bisericile și slujitorii ei vor fi considerați că și-au îndeplinit rolul.

Evident că aceasta e operă de secole. Noi am încercat numai să descifrăm perspectivele uriașe ce se desprind din marile confuzii de discipline morale, de acum. Pentrucă, vor muri tiparele de azi ale societății; se vor prăbuși popoare, vor peri sau se vor naște alte religii; vom avea omul-robot, suntem dispuși

să acceptăm ori ce surpriză biologică și cosmică.

Un fapt însă va răsbate pe deasupra tuturor experiențelor evolutive ale naturii și tranformismului speciei omenești: dumnezeirea din om, care este la baza vieții și care justifică însăși viața.

Ori ce siluiri se va încerca contra ei și ori câte explicații s'ar da despre negativismul sau dislocarea ei dintre atributele esențiale ale vieții, rămân simple ratări.

Vreau să trăiesc!

Vieața, prilejul de lungi suferințe,
dureri, umilințe,
Și chinuri, eu mult o iubesc
și vreau să trăiesc!

Ființa-i himeră, minciună și vise,
profunde abise
De gânduri ce-adese te 'ngrozesc;
dar vreau să trăiesc!

Și totul în juru-mi destinul își plânge
și 'n marea de sânge
Făpturile crima-și trăiesc . . .
Eu vreau să trăiesc!

Pleirea? Ce dulce și blând te 'nfiord
și 'n cet îți strecoard
În creer gând nebunesc.
Nu! . . . Vreau să trăiesc!
Când pleptu-mi tresaltă în ritmul vieții
închin tinereții
Mii imnuri, în care vestesc
că vreau să trăiesc!

Sunt fiica reformei, culturii moderne;
acestei falerne
Îi pot mulțumi că rostesc
azi: „Vreau să trăiesc!”

Voi, suflete june din cinci continente
strigați conștiente
Cu mine, în cor voințesc
toți: „Vreau să trăiesc!”

ROBERTA

Anotimp lângă cimitir

de NEAGU RĂDULESCU

Cartierul ăsta, strâmb, mototolit între castanii jegăriți ai cimitirului și linia ferată, a așteptat sosirea verii, ca pe o carte poștală, scrisă lătăreț, dintr'un Buzău patriarhal.

În fiecare dimineață, câte-o țată în capot despicat, cu buline roșii, privea cearșaful cerului.

— Nu vine Gogule!

Gogu, ședea în patul de zestre, cu picioarele pe tăblie, în cămașă cu floricele autohtone și își ungea mustățile cu cel mai strălucitor cosmetic.

În uliță plozii ieșeau la țurcă, suflînd în poalele cămășilor, geamul băziit al nasului.

Duduile, cu mers legănat de gîscă rodeau la umbră semințe și povesteau de măritiș.

Și într'o dimineață, vara a venit ca «Universul» la ora 10, pe la barieră, într'o căruță cu lubenițe gravide.

Bucuria a fost generală. Casele mahalalei s'au oxigenat, tonițian ca niște șanteze. Văduvele de războiu sentimentale au apărut la taifas, în porți, în tulpane liliachii și'n papuci cu dublu scârț.

Copiii au țâșnit în uliță goi, rahitici, ca'n muzee, solfe-giînd înarmonic.

Cutiile de conserve, ale maidanului, legate de cozile cățe-ilor cu ochi blânzi de sfinți ortodxi, au sdrângănit asemenea.

Cotoi de gumelatic s'au întins pe case, mângîind bur-lanele, oprindu-se lângă coșuri, ca în stații de tramvaie.

Domnii proprietari au început să se plimbe cu pași leneși de halviță, în jiletci cu picățele, și pantaloni cu farafastic, să se oprească lângă stâlpii de gaz aerian, discutând sonor, despre cine știe ce.

La bragageria grecului, rahatul și limonăzile au pare-se căutare.

Pînă și domnul Ionel Bartolomeu Isopescu, avocatul mahalalei, a ieșit dela birou, defilînd în pantaloni kaki și vîrgași.

Domnul Ionel are chelie, idei, firmă la poartă și un client pe săptămână. E om respectat, cu deosebită stare, are nevastă No. 3 și un băiat licean (singurul intelectual în embrion al carțierului.)

Tîrziu după ce ulițele s'au golit, la barieră a guîțat o locomotivă, gîdilată de roți, sub pîntec și la frizerie o mandolină, a suspinat șchiop o romanță antebelică, între panglici, ca o elevă naivă de pension.

Locatarii periferici au adormit liniștiți. Însfârșit venise vara. A doua zi toți și-au cumpărat pălării de paie și sandale. Zilele au urmat apoi la fel.

Domnul Ionel Bartolomeu Isopescu a plecat într'o dimineață cu trei geamantane și familia în brișcă.

Ștîlpii de telegraf, aveau cești de cafea în moț și țatele cotcodăceau în porți.

— Pleacă la băi fă!

— D!... Mița Irinoaiei! — să nu turbezi — tat'su birjar...

— De!

Ulița a rămas tristă fără intelectuali, străbătută comod de un cocoș ca un roșior.

Plozii se bat cu felii de pepeni. Cîte un măgar cu fiare vechi, trece demn ca un magistrat și căldura se așterne tot mai mult, că la 12, ulița rămâne orfană, ca în timpul nemților, scaldată doar în praf.

Acum mahalaua doarme pe dușumea, cu donițele de apă la cap.

Vieța reîncepe la ora 4, cînd țircovnicul bisericii trage clopotele. Frizerul iese cu familia în cămașe în stradă, pe scaune ca la fotograf. Vine și spițerul, cofetarul, lăptarul, cîrciumarul etc. (cu nevestele).

Pe maidan deasupra cimitirului, cîte un smeu, băziie ca un logofăt. Frizerul care are fața plină de coșuri pirpirii, comentează crimele din «Universul».

— Eil ați văzut cum a omorît-o pe Nița Popescu?

— Las'că bine i-a făcut, că era tîrfă. Tîrfe să nu fie în țara românească, să dispară, răspunde țifnos spițerul.

— Nu se poate domnule spițer, n'ai rezon.

Nevestele dau din cap afirmativ.

Spițerul se agită, scuipă darnic de trei ori.

— Domnule, femeia...

Prefudiu

„Qui ne garde à l'amour
Ses plus beaux jours“?
Musset.

*Surâsul tău e ca o floare
Pe care 'ntruna o culeg,
Dar cât de mult simt că mă doare
Când văd că n'am buchetu'ntreg . . .*

*Adeseori mă'ndeamnă dorul
Să-ți spun cuvinte pe ales,
Și nu știu cum se duc în sborul
Unei tăceri de ne'nțeles . . .*

*În ochii tăi surprind privirea
Înflăcărată de dorinți,
Citesc în sufletu-ți iubirea
Și cred că tu nu știi să minți.*

*O zi, când nu te văd, îmi pare
O vecinicie de-așteptări,
Iar dacă simt că vei apare,
Mă văd plutind în alte zări.*

*Da, va veni curând o clipă
De vrajă și mărturisiri,
Când, duși pe-a dorului aripă,
Ne-om, spune focul din priviri.*

D. NICOLESCU-OLT

Intervine lăptarul care citează, cu două degete în sus.
Apoi fiindcă numai e umbră, toți trec cu scaunele în mână,
pe trotuarul de vis-a-vis.

Și coana Sofica propune să cînte Gică ceva.

Gică e odrasla frizerului și cîntă la fligorn. Așa a vrut
tat'su, — nu de altceva — dar fiindcă e instrumentul mare și
așa îi place lui.

Odrasla muzicantă se așează cu fligornul în mijlocul uliței
și începe.

Auditorul plescăe din limbă admirativ.

Văduvele de războiu oftează cu batistele în mîini.

— Gică! Mititelule!

Concertul se sfârșește, Gică își târăște fligornul în frizerie.

— Mergem mâine la gîrlă Coană Sofițo!

— Să mergem, cum să nu!

Și pornesc în spre case, gîndind, că mâine se duc la gîrlă cu sifoane și găini.

Duduile slăbănoage se întîlnesc cu tinerii arțăgoși prin colțuri, cinematograful sonor (film cu bandiți în serii) începe să țîrăie și nu departe se aude, cum intră în cimitir, un mort nădușit de căldură.

— Gogule astăzi mergem la grădină! Cînd cartierul adoarme, doar cîte unul caută în zig-zag, stîlpii. Caută și se țin după el căței.

Pe maidan, totdeauna, o lună cît un chipiu, caută ghetete și cutii de conserve.

Rugăciunea frumoaselor

de NIKITA MACEDONSKI *)

»O, Doamne-a-tot-puternic . . . Tu care ești blîndețea . . .
Puterea și dreptatea și ești în orice loc,
Să nu-mi iei sănătatea, să nu-mi iei frumusețea,
Dă-mi Doamne iscusința și'n dragoste noroc.

Îmi lasă tinerețea mai mult timp și voi face,
Ce n'a putut să facă nici fiul Tau divin,
Căci punga, pentru mine, sgîrcitul și-o desface
Și-averei lui schimba-voi nemernicu-i destin.

Căci promițându-i Raiul îl port cu vorba'ntr'una
Și el o să-mi aducă doritul colier,
Acel cu diamante mai mari decît aluna,
Și larg îmi va deschide și, casa lui de fier.«

Ha, ha, zicea Satana, pierdută e, pierdută!
Și sufletul Frumoasei și el va fi al meu.
El nu știa, desigur, că'n sfera nevăzută,
Râdea, primindu-i ruga, prea bunul Dumnezeu.

»Mi-ai dat suprema armă, de alta n'am nevoie,
Căci orișice dorință pe loc mi-o'ndeplinesc . . .

Și mi-e urât, adesea, când toate-mi sunt pe voie . . .
Ca'n vreme . . . trimite-mi, Doamne, un sfânt să-l ispitesc.«

Râdea în cer prea bunul și vecinicul părinte,
Cu El, râdea lumina și-albastrele țării,
Râdea și sfântul Spirit și oștile sfinte
Și zâmbetul Mariei, Vergine îl zării.

Anton, mult ispititul, strigase doar: Ghehena! . . .
Dar ceilalți sfinți, în strane, râdeau cuviincios.
Isus zâmbi și Dânsul și zice: Magdalena . . .
Miresele-i fecioare râdeau cu ochii'n jos.

Bătrâna sfânta Vineri, Venera de altădată,
La față se înroșise, pierzându-se deplin;
Dar cum își făcea cruce Femeia ne'nfrânată,
Chiar Domnul, pentru dânsa, rosti din cer: AMIN . . .

Sa stins o luminiță

de
GEORGE MARINESCU-FULGA

*) Odată cu căderea primelor frunze și'n zorile trandafirii ale unei frumoase diminețe de Septembrie, a încetat din viața nefericitul poet Nikita Al. Macedonsky.

Poetul este unul din vâlstarele marelui nostru scriitor simbolist Al. Macedonski, iar versurile lui lirice, curgătoare ca apa unui limpede isvoraș, au făcut onoare memorie tatălui său. Nikita Macedonski avea fire blândă, și primea cu resemnare loviturile soartei, privind, cu aceiași ochi, binele și răul.

Nikita, a iubit poezia, natura, știința și-a cântat de-opotrivă, dragostea, femeia și creațiunea.

El a fost mult apreciat și iubit în anturajul prietenilor săi cărora le împărțea cuvinte blânde pline de voe-bună.

Noi avem sfânta îndatorire ca în sufletele noastre, Nikita să-și aibe locul său, spre a nu-l lăsa să dispară în veșnicie.

De ce nu se vinde cartea

de TRAIAN STOICA

Voi căuta ca în rândurile de mai jos să aduc unele precizări în mult desbătută și nesoluționată problemă a cărții. Trebuie să spunem dela început, că acest instrument de difuzare a ideilor și sentimentelor care este cartea, nu se vinde. Puțini citesc în țara românească, puțini înțeleg rostul unei cărți literare și puțini sunt aceia care-și găsesc o mângâiere în cititul unei poezii, unei nuvele, unui roman... Faptul e destul de trist, de dureros și de înspăimântător.

Țara noastră numără mulți intelectuali, ba așa de mulți încât s'a născut și un intens »șomaj intelectual«; ar trebui ca acești intelectuali care au stat cu cartea în mână din frageda copilărie și până la coapta maturitate, când își iau licențele și diplomele de absolvire ale facultăților, să iubească cartea și să-i preocupe și mai departe în viață. Numărul intelectualilor deși e impunător, totuși iubitorii de carte constituie un număr destul de infim. Ceeace înseamnă, că a fi intelectual nu e tot una cu a fi iubitor de carte. Constatarea e pe cât de bizară pe atât e de veridică. Și această constatare o știu de mult și frunțașii culturii noastre. Deaceia, în fiecare an în luna florilor se consacră o săptămână și cărții. Inițiativa de sărbătorire a cărții e nobilă și înaltă; rostul ei e să stimuleze acea masă inertă de intelectuali care nu citesc, să aprindă curiozitatea de a acapara noi cunoștințe și dorința de a-și înnobila sufletul.

Este proaspătă în mintea noastră sărbătorirea recentă a cărții care a ținut o săptămână. Atunci s'a cuvântat frumos, s'au emis multe și variate ipoteze, s'au făcut promisiuni, scriitorii, editorii și librarii și-au spus rând pe rând gândurile. În sfârșit s'a făcut tot ceea ce trebuia să se facă cu prilejul acestei sărbătoriri. Desigur, că noi speranțe s'au cuibărit în sufletul celor optimiști. Pentru ei mult desbătută problemă a cărții va fi soluționată într'un timp cât mai scurt și lor le surâde trandafiriu un viitor cât mai apropiat. Dar cei optimiști sunt puțini. Cei mulți sunt pesimiști.

Vor trece zeci de ani, poate, și soarta cărții nu se va schimba. Și pesimiștii, sunt mulți și în rândurile scriitorilor, editorilor, librarilor, dar și în rândurile cititorilor.

Și fiindcă veni vorba de cititori, să relevăm un fapt care, de s'ar fi ținut seamă de el, sărbătorirea cărții ar fi fost minunat de folositoare și sortii de învingere ar fi fost mult mai mulți. S'a neglijat cititorul. Și această neatenție a cititorului, acum când indiciile de decrepitudine a cititului sunt destul de evidente, e cu atât mai gravă, cu cât se știe de toți că de acest factor depinde în cea mai mare măsură existența cărții. Trebuia, după modesta noastră părere, ca în săptămâna de slăvire a cărții, fiecare revistă cu autoritate să facă o anchetă

în masa cititorului. Ochiul anchetatorului s'ar fi plecat atunci stăruitor asupra răspunsurilor interesante și procedând astfel, cu totul altă lumină s'ar fi aruncat asupra problemei cărții și multe chestiuni ar fi găsit limpezire. De cititori însă nu s'a ținut seamă de loc. Și dacă s'a amintit despre ei, s'a spus că sunt puțini și că se citește foarte puțin. Just! Cartea nu se citește astăzi în mod satisfăcător. Dece nu se citește? Și această întrebare s'a pus destul de rar și s'au dat răspunsuri destul de vagi.

Printre factorii de prim ordin care ajută la răspândirea cărții, desigur că se numără:

I. LIBRALUL

II. PREȚUL

III. CONȚINUTUL

În România stadiul de cultură în care se află librarul e cât se poate de înapoiat. Și pentru a ilustra afirmația de mai sus, voi povesti ce i s'a întâmplat unei domnișoare într'o librărie din provincie.

Intră în librărie.

— Ce ați dori; o întâmpină librarul.

— »Sunt studentă« cere ea.

— Da! Îmi pare foarte bine. Ce dorește d-șoara studentă?

— Domnule, spune d-șoara răspicat, am venit să cumpăr.

»Sunt studentă«.

Librarul aruncă o privire bănuitoare, apunând la îndoială starea sănătății mintale a d-șoarei.

— Domnule am venit să cumpăr cartea »Sunt studentă« de Marta Rădulescu.

— A! făcu librarul; s'o caut.

— E în vitrină.

— Da — spuse librarul și încercă să se scuze. Sunt cărți multe, numiri și mai multe de autori. Mai uiți, batele-ar focu. Întâmplarea e destul de semnificativă și orice comentariu îl consider inutil. O reclamă inteligentă și cu bun simț nu se poate cere de la un astfel de librar.

Am spus mai sus că răspândirea cărții atârână și de prețul ei. Dacă cercetăm costul cărții care apare în vitrina librăriei, vom vedea că el variază între 60 și 160 lei. Nu și-au pus d-nii editori întrebarea: «O carte cu un preț așa de mare, poate ea fi accesibilă oricărui iubitor de carte!?». Desigur că nu. Prețul cărții este prea mare, exagerat de mare. Acum când funcționarilor li s'a aplicat în mod extrem de simțitor curba de sacrificiu și când pensionarilor li s'au redus pensiile îngrozitor, e aproape imposibil ca cineva să dea pe o carte 80 și 100 de lei. Un licențiat fără catedră, un student al cărui părinte e funcționar sau pensionar, un profesor cu familie numeroasă și cu o leafă de 4000 lei, vor avea ei puțința de a cumpăra numeroasele cărți ce apar? Starea de astăzi e prea cunoscută și răspunsul vine limpede și logic: «Nu»! Așa se poate explica de ce mulți dintre intelectuali nu mai citesc. Deci, prețul cărții trebuie

să scadă; el este o absurditate față de starea pecuniară de astăzi și consider micșorarea lui ca o necesitate ce se impune imperios.

Un alt factor de importanță colosală care ajută la răspândirea cărții este și conținutul. Din punctul acesta de vedere cartea lasă mult de dorit și în proză și în poezie. E foarte curentă afirmația: Astăzi nu se mai citește poezia. Afirmația e întemeiată căci poezia astăzi nu mai e poezie. E pur și simplu o problemă care cere o muncă mai grea decât deslegarea unei probleme de algebră. Închisă într'un germetism impenetrabil, poezia de astăzi numită și pretențios «poezie modernistă» e tot atât de enigmatică ca și sfinxul din vasta pustietate a deșertului. O poezie ca aceasta ar fi și absurd să se citească. Totuși poezia bună, poezia pură, în ciuda afirmației de mai sus se citește și astăzi în timpurile acestea atât de materialiste; se citește poezia lui I. Pillat, N. Crainic, Lucian Blaga, Minulescu și al altor câțiva a căror poezie a rămas neprihănită și neinfluențată de cubism, suprarealism, paroxism, vorticism, futurism etc... etc...

Trecând la proză, vom observa că în ogorul literelor românești predomină romanul. Vremea noastră e vremea romanului.

Dar tot ce apare la noi sub titlul de roman e roman?

Nu e în intenția noastră de a face aici o selecție a lor,, ținem totuși să amintim că romanele cu conținut bun se citesc: »Ion« și »Intunecare« s'au citit enorm de mult și tirajul lor e impunător; deasemenea se citesc cărțile cu conținut bun: »Europolis«, »Maytrei«, »Răscoala«, »Adela«.

Rezumând cele de mai sus, încheiu spunând că un librar conștient de memoria lui, un preț corespunzător realității, un conținut onorabil, ar rezolva aproape în întregime criza cititului. Măsurile trebuiesc luate din timp, cât mai repede, pentru că nu trebuie ca omul să fie lipsit de acest neprețuit dar divin care este cartea. Căci cartea este o trebuință tot atât de indispensabilă ca hrana, o trâmbiță a frumosului, o daltă care sculptează spiritul, un izvor de îmbogățire pentru suflet și pentru minte.

Lipsit de carte, omul s'ar confunda cu animalul.

Epigramă

dedicată unui ofițer

*În poziție pui trupa
S'o înveți milităria
Iar acasă oltu-ți pune
La instrucție . . . soția.*

I. Rădulescu

Opinii false despre voința liberă

de Pr. Dr. T. POTCAȘ

Unii aderenți ai încătușării voinței făuresc adăverate basme înspăimântătoare despre ceea ce s'ar întâmpla atunci, dacă voința omului de fapt ar fi liberă. Adică numirea de »indeterminism« o explică așa, ca și când aderenții voinței libere cu acest nume ar dor să exprime aceea că, voința nu numai este salvată de orice forță și necesitate, ci și aceea că, voința în general poate acționa fără motiv, se poate face neatârnată de manifestația minții, prudenței, că deci voința acționează liber, dar simultan orbș, fără administrația inteligenței și în urma libertății sale — personal și nesigur. Conform acestei prezumții, cumpănirea, ce premerge determinării, ar fi pur risipă de timp, paradă simplă; doar voința, ca tirană de mare potestate, și alminteri se suprapune rezultatului cumpănirii. Conform acestei opinii voința liberă ar fi adevăratul blestem al omului; ar fi cam așa, ca un automobil năvălitor fără conductor, dinaintea cărui să se refugieze fiecare suflet creat. Dâșii mai spun: voința liberă ar face imposibilă educația, căci degeaba vom educa copilul, dacă el cu voința sa liberă poate distruge oricând obstacolele bunelor datini infiltrate în el prin educație. Iluzorie ar face jurisprudența penală în acea ramură a ei, în care pe delicventul condamnat insistă a-l îndrepta, a-l corecta, iar pe cel pornit spre crime să-l sperie. — Voința liberă ar face imposibilă conviețuirea socială, deoarece un om nu s'ar putea încrede în altul; chiar și cel mai bun amic al nostru, prin voința sa liberă, mâine va deveni trădătorul nostru. Adică pentru voința liberă nu se poate forma caracter solid, nu permanentă calitate morală. Nu există încredere conjugală, fiindcă cel mai onest soț, pentru voința sa liberă, oricând poate deveni infidel. Nu ne putem încrede în funcționari; căci și casierul cel mai model, în urma voinței sale libere, poate delapida. Pragmatica istoriei încetează și în locul ei debutează mulțimea pestriță a evenimentelor pur întâmplătoare; ba, și toată cultura e numai o utopie, pe care voința liberă a multor oameni fantastici o poate destrăma. Cu alte cuvinte: toată lumea se ruinează, dacă e liberă voința.

Pentru toate aceste basme de stafii am putea scuza pe autorii lor, dacă pentru cuonașterea substanței voinței libere n'ar stă la dispoziția noastră decât expresia »indeterminism«. În acest caz eroarea lor ar fi o iertătoare debilitate umană — în care și eruditul cade zilnic 77 ori — dacă în loc de interpretare s'ar ajutata cu explicație intuitivă. Dar această procedare e mai puțin scuizabilă atunci, când mulțimea operelor recensătoare și verificatoare a libertății voinței stă la dispo-

Noaptea

Noaptea și-a lăsat oblonul
 Peste câmp și peste case.
 Liniștea-și sloboade tonul, —
 Tonul nopții tenebroase.

Întunerecul se țese
 Ca o umbră cu vieață;
 Doarme vieața'n pat de vise
 Visele 'nșirând pe-o ață...

Fioros răsună'n noapte
 Cânt de cucuvea în turnuri,
 Ce cobește-a rău și moarte;
 Băgând groaza în căminuri.

COSTIN HRISKU

BCU Cluj, Central University Library Cluj

ziția oricăror doritori de adevăr; respectivii însă în fața cu această literatură, urmând principiul »non leguntur«, în loc de studiu serios își frământă mintea cu invenție de basme.

Precum o să vedem, voința liberă nu înseamnă voință capricioasă; voința liberă însemnează independență de forță și salvare de necesitate, dar nu independență de agerimea națiunii. De aceea că-i liberă, nu trebuie să fie oarbă, ba nici nu poate fi oarbă, Voința liberă deci nu însemnează că voința acționează fără motiv, sau conform motivului: «și numai pentru aceea». Voința liberă nu însemnează că omul nu poate avea caracter, obiceiuri permanente, la cari semenii lui pot conta. Voința liberă nu-i nelimitată, căci omul anumite bunuri le vrea cu necesitate condiționată, de exemplu: dacă vrea să trăiască atunci necesar trebuie să vrea să și mănânce, conform normei cunoscute — cine vrea scopul, acela trebuie să vrea și mijloacele. Și numai din astea este deja evident că, voința liberă nu face superflua educația, ci mai mult valoroasă; fiindcă educația copilului asigură judecăți corecte despre bunătățile educației și voința o eliberează de aparența și multiplele motive incorecte. Voința liberă nu subminează încrederea necesară în vieața conjugală, fiindcă priceperea prezintă anumite judecăți statornice, scopuri stabile înaintea voinței omului singularic; iar omul în anumite cercuri de vieață și de idei fixează înaintea sa anumite scopuri de vieață și pentru realizarea acestora cu necesitatea condiționată menționată deja vrea și mijloacele, care sunt ne-

cesare pentru realizarea acestor scopuri: adică anumita legitimitate a vieții conjugale se împacă complect cu voința liberă. Pe această legitimitate se poate edifica ordinea socială; aceasta o adevărește statistica.

Dimpotrivă, dă, asupra determinismului recad toate acele acuze, pe cari aderenții lui le provoacă în contra voinței libere. Fiindcă și după mărturia determinismului asupra omului influențează sute și mii de motive, în urma acesteia determinismul e nevoit să ție seamă de acea posibilitate că, laboarea determinantă a educației o nimicește brusc o împrejurare nou ivită, care pe copil îl «determină» altcum. Pe amicul nostru cel mai fidel, pe casierul cel mai conștiincios, ceva eveniment iscat subit, vreo nouă influență mâine îl «determină» altcum și rușinează încrederea noastră pusă în el. Pe când ei insistă a demonstra că voința liberă întrucât este mingea de joc a libertății sale, pe atunci omite atenția lor faptul că, voința determinată întrucât este mingea de joc a motivelor determinante. Dar, până ce voința liberă e forțată a supotră responsabilitatea pentru decizia sa, până atunci voința determinată; nu se poate trage la răspundere, căci ea nu-i vinovată, ea a fost determinată; fie fizic, fie psihic, fie etic, dar la tot cazul a fost determinată. Și pe om pentru voința sa astfel determinată a-l trage la răspundere și a-l pedepsi e numai atare chestie, că de exemplu când un câine se pedepsește pentru desordinea lui; adică (abstrăgând dela idea răzbunării) e o depindere numai cu privire la viitor.

Cu alte acuze ale determinismului ne vom ocupa în alt capitol. Acum dorim să obiecționăm încă numai atât că: nu suntem aderenții discuției problemei cu definițiile de »determinism, sau indeterminism«. Căci indeterminismul, ce-l mărturisim noi, în amintit senz asemenea se poate numi determinism; adică în așa înțeles că, libertatea voinței e de sferă limitată. Noi numai determinismul absolut îl lepădăm.

Sufletul meu

*Mi-e sufletul cântare nouă.
De mult, spun unii, s'a cântat
De cel cu crucea 'mbătrânită
Ce toate'n lume au lăsat.*

*Mi-e sufletul cântarea vremii
Ce-acum se desfășoară
Și eu, cântarea asta crudă
O cânt înlăia oară.*

MIHEȘ PETRE

Imi place pe hotare...

Îmi place pe hotare să înnopt
 În mirosul ovăzului prea copt.
 Și să m'ascund șăgalnic și ursuz
 Prin holdele cu maci și cucuruz...

Îmi place pe hotare să 'nnoptez
 Să merg tiptil pe holde ca și-un huhurez
 Să fugăresc piturnici și lăstuni,
 Și să m'agaț prin crengile de pruni...

Îmi place pe hotare să m'ascund
 În tainicul naturii să m'afund,
 În farmecul de lună... să visez,
 Îmi place pe hotare să 'nnoptez...

V. Gr. Flueraș

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sufletului meu

Îndemn, nemărginirea, de-a-pururea ți-a fost...
 Înfiripări de bine ți-au hărăzit un rost...
 Și vrerea ta: să evadezi din luturile mele
 Spre limpezimi de zare, spre licăriri de stele.

Popas tu vrut-ai pe chilimul cerului albastru
 Să sorbi lumină din luminosul astru
 Să cânti litanii supremului tău idol: i d e a l u l
 Să-ți pară ca-i tot una și muntele și dealul.

Dar ai căzut din sborul tău spre astre.
 Și ai intrat în cuibu-ți cu lumile-ți sihastre
 Cum intră toamna grea pe-a vieții ușă.
 Și-mi pari colibă năruită pe propria-ți cenușă.

FANNY MAXIM

PERSONALITATEA LUI M. EMINESCU

de V. M. MANU

Nouile generații sunt simple receptoare ale marilor opere. Ele au reprezentat și reprezintă centrele de viață activă și proprie, au reprezentat și reprezintă noi etape istorice.

Marile opere răătăcesc astfel dealungul veacurilor mereu inoite și deșteptate prin relevarea nouilor legături ce au cu fiecare etapă istorică.

Într'un cuvânt, eternitatea marilor opere înseamnă, de fapt, moartea și învierea lor continuă prin sufletul generațiilor istorice.

Controlul acestui adevăr se poate face, folosindu-ne fie de opere uitate, fie chiar de blocuri mari de opere ce respiră spiritul comun al unor vremi.

Evul mediu, dominat religios în formă creștină, a preferat să vadă în epoca greco-romană un preluu profetic al creștinismului însușindu-și din Platon tot ce era viziune mistică, din Aristotel mai ales instrumentul logic de argumentare, iar pe Virgiliu îl iubea mai mult pentru coloritul magic. — E inutil să desfășurăm aici întreaga gamă cu toate nuanțele și modulațiunile ei caracteristice. Puține generații istorice au avut marea fericire să-și apropie pe marele M. Eminescu.

Concepția și varietatea poeziei eminesciene în toate domeniile ei; dela sentimentală romanță, la poezia socială, până la cea mai profund filozofică; sublimul frumuseții, al stilului și înalta concepție a gândirei, în tot ceea ce a creat în scurta-i viață; dela încercarea dramatică timidă și aceea a romanului naiv; dela cugetări și scrisori la articole politice, sociale și economice; dela acestea sunt drumuri cu infinite posibilități spre a deveni actualitate oricărei generații.

Noi, generația de după războiu trebuie s'o spunem sincer; că nu cunoaștem încă pe Eminescu.

Să încercăm al cunoaște. E necesară această cunoaștere, mai ales astăzi, când cele două mari curente, tradiționalismul și modernismul, sânt într'o continuă ciocnire. — Puternicul sentiment față de trecut, reprezintă baza tradiționalismului redespțat de M. Eminescu prin tot ce a creat.

Numai Maiorescu a putut pătrunde în cele mai subtile taine suflătești ale lui Eminescu. Maiorescu a fost ochiul cel mai ager și intuiția cea mai adâncă.

Eminescu înainte de toate e un poet liric și cugetător. Personalitatea sa artistică, trece prin mai multe faze și influențe, care sigur au fost prea puțin studiate. Concepția sa despre viață este inundată de pesimism. Poezia sa e plină de descu-rajeri, și convins că lumea e sortită să se topească în nimic-nicie. Către sfârșit, poetului îi este dor de „liniștea eternă” chemându-și mereu sfârșitul.

Nu voi sfârși cu aceste rânduri, de-aici voi cerca o analiză mai amănunțită asupra vieții și operei marelui poet.

Covârșitoarea inteligență ajutată la o memorie, căreia nimic din cele ce și întipărise vreodată nu-i mai scăpa; aceasta caracterizează mai întâi de toate personalitatea lui Eminescu.

Alături de inteligența care i-a dat predispoziția pentru filosofie, memoria e funcțiunea sufletească a personalității poetului. Datorită ei, poetul își construiește cea — psihologie care-i deschide ochii atenției asupra vieții din trecut. — Copilăria este momentul cel mai adânc care l'a legat mai mult pe Eminescu de sine însuși. Copilăria a exercitat definitivă și considerabilă influență. Pădurea din valea Ipăteștilor e prima și poate cea mai frumoasă carte din viața lui Eminescu. Aci va fi cules el acele frumoase și sublime pasteluri, acel frumos plin de cea mai sfântă muzică, prins în cadența versurilor lui. Sfântă este copilăria; cea vieată care nu mai revine.

„Astăzi chiar de m'aș întoarce

„A înțelege nu mai pot . . .

„Unde ești copilărie

„Cu pădurea ta cu tot?

Tot de copilărie, Eminescu va fi legat și prin amintirea scumpă a mamei sale Raluca:

„O mamă, dulce mamă, din negura de vremi

„Prin freacă de frunze la tine tu mă chemi.

Amintirea iubitelor trecute îl urmărea mereu așa cum o arată în „La Steaua“.

„Tot astfel când al nostru dor

„Pieri în noapte adâncă

„Lumina stinsului amor

„Ne urmărește încă.“

Închipuirea retrospectivă a erotismului e caracteristica generală romantică a lui Eminescu.

Nu puțină influență a putut avea zburdalnica „Eufrosina“ din trupa lui Pascali în sufletul marelui poet. Chicotele, jocurile și fluturările de rochie peste cușca de sufleur a poetului, nu puține s'guduirii pline de cel mai înalt sentiment, i-au procurat.

Aici e partea cea mai sensibilă a poetului, și care din nefericire a fost înțeleasă greșit de cei mai mulți — cari au îndrăznit să spuie ceva despre sentimentalismul lui Eminescu.

Cei mai mulți, din acest amor n'au înțeles decât acel amor trecător; de toate zilele, și pe care îl poate trăi fiecare dintre noi. — Nu! Eminescu nu a iubit așa cum ne închipuim noi c'ar fi iubit. — Amorul, dragostea marelui poet, e un specific al vieții lui. Amorul lui Eminescu nu-i o simplă șoptire de cuvinte — după care a urmat un vers. Romanticismul poetului, e creat din fapte pline de suflet, din lacrimi, din durere,

Ție . . .

Ca să te fac regină'ntre regine
În lume n'am și n'am palate
Nici mult argint și pietre nestimate
Să-ți scalzi răzând privirile senine.

Eu sunt, cum sunt, sărac și cu păcate
În oameni n'am avut un singur bine
Dar mă gândesc cu drag visând la tine
Când soarta grea mai mult mă bate.

Și îți jertfesc iubirea mea curată
Ce 'n inima-mi de mult curat răsare
Lucind mai mult decât o nestemată.

Ți-o dau voios în glas cu'nduioșare
Și dacă 'n plâns eu am cântat vreodată
Eu îți încheiu acum și ultima cântare.

IOAN F. GURLEA

din acel foc al dragostei pe care poetul ni-l relevă în poezie și proză.

Cu cât vom merge mai departe în viitor pe aceeași măsură, viața cu toate ale ei — a marelui poet vor avea tot alte și alte aspecte. — Totuș, e necesară o operă definitivă și care să rămână neștirbită — a vieții și gândurile lui Eminescu. — Sigur e; că viitorul va ști tot mai puțin de cât noi în ce privește „Eminescu“.

Viața nemuritorului poet e întocmai unei formule de chimie, pe care — dacă n'ai prins la timp, acțiunea ei, mai târziu legea vieții nu-ți mai îngăduie a o cunoaște. — Să revenim la ceea ce ne-a rămas scris dela Eminescu. Un moment, în sfârșit, afecțiunea lui demască propriu-i trecut pe care îl găsim în poezii ca: „Pe lângă plopii fără Soț“, sau „Ce suflet trist“, — unde reușește așa explica suferința din ereditate.

„Ce suflet trist și fără de rost
„Și din ce lut inert,
„Că după-atâtea amăgiri
„Mai speră în deșert“.

Sau

„Căci te iubeam cu ochi păgâni
„Și plini de suferinți
„Ce mi-i lăsară din bătrâni
„Părinții din părinți“.

Socotesc suficiente cele câteva dovezi aduse pentru analiza psihologică tradițională a lui Eminescu. Găsim adesea personalitățile bogate și mereu frământate de probleme contrarii. „Luceafărul” ne arată pe geniul rămas în lumea lui „Nemuritor și rece”.

În articolele politice, Eminescu apare un altul Principiile lui Eminescu exclude valoarea omului în sine, îi atribuie un element necesar constitutiv al istoriei.

Dacă a existat vre-un scriitor mai infocat naționalist, acela a fost Eminescu. Fiecare frază din articolele sale politico-sociale — nu tratează altceva, decât istoria și sfânta dreptate a românului. Pentru Eminescu, orice urmă de străin în patria lui e un dușman care trebuie expatriat. — Eminescu era omul dreptății și al muncii și fiindcă era așa, el nu putea suferi pe acei paraziți staționați la noi în țară pentru speculațiuni. Nu puțină importanță a avut și va avea marile idei din articolul „Să facem un Congres” — articol publicat în „Federațiunea” (III: 1870/1715 Aprilie apărut la Pesta sub conducerea lui Alex. Roman — profesor de limba Română la Universitatea din Budapesta.

Acest articol a apărut în epoca discuțiilor despre căderea Ministerului „Grișka Hasne”.

Sistemul dualist de conducere a partidului Austro—Ungar, era considerat de Eminescu ca o politică criminală. — Concepția de guvernare a lui Eminescu era aceea de a da dreptul tuturor națiunilor la o conducere de sine. Iată ce scrie înflăcăratul naționalist la începutul articolului „Românii au dreptul de-a petiona la Suveran și a arăta nedreptățile și jignirile ce li se aduc”. Un alt pasagiu tot din acelaș articol „Si într’adevăr, dacă ar fi în inima noastră o singură scânteie din virtutea antică a oamenilor, a Romanilor, am vedea ce absurd e să cerșim dela Maghiari drepturile cari ni se cuvin și cari trebuie să ni le luăm pe alte căi.” — Din toate acestea reese că; Eminescu avea idei clare și juste despre stat, clasa socială și evoluția poporului român. Dar pe Eminescu nu numai aceste chestiuni l-au preocupat: Problema limbii, a fost o preocupare aproape de predilecție. Eminescu nu se împăca ușor cu marea problemă a filologiei române în a cărei epocă a trăit și a contribuit, afirmând caracterul „Vechiu al l. române, atribuirea injurii acelor cari voiau modificarea limbii; și a adus mari laude acelor” ce au scris o limbă ca un fagure de miere. — Eminescu a arătat întotdeauna un mare interes și a idealizat trecutul nostru literar, și a combătut cu inverșunare încăpățânată influențele străine.

Pentru a înțelege într’adevăr felul în care Eminescu vedea natura istoriei, e necesar o analiză a poezie filozofice istorice. Iată de pildă: „Scrisoarea I.” în care scoate în evidență ideea neînsămănătății noastre față de infinitul Cosmosului.

Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați
Ne succedem generații și ne credem minunați...

Un alt exemplu ni-l oferă „Glossa” care ne înfățișază cu osebita artă clasică *indiferentismul*.

„Vremea trece, vremea vine
„Toate-s vechi și nouă toate
„Ce e rău și ce e bine;
„Tu te 'ntreabă și scoate; etc.

Proza, însă ne oferă o puternică desmințire a acestei opinii. Proza ne lămurește just asupra filozofiei istoriei așa cum o vedea Eminescu. — Scrisul lui Eminescu, se caracterizează prin acel spirit istoric de care e bătuit veacul său, și pe care singur, el l-a trăit în adevărata lui valoare reală.

Material Consultat: M. Eminescu și Goethe de I. Sân-Giorgiu. Scrieri politice. Ed. Comentată de I. Murărașu.

Eminescu de G. Galaction.

Visuri

Acelei cu ochii căpriei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fetița mea dulce, cu mâini străvezii,
Cu bucle-alintate de vânt,
Mă iartă că'n ore târzii,
Sub clarul de lună te cânt.

În farmecul nopții senine,
Când luna lucește cu raze d'argint;
Aș vrea să te simi lângă mine,
Cuvinte nebune, să-ți spun, să te-alint.

În inima mea, e astăzi furtună,
Puternice forțe, spre tine m'atrag,
Și'n gânduri ce 'njuru-mi s'adună,
Mi-apare copilă chipul tău drag.

Și gândul mă poartă pe tainice căi,
Spre țărături cu soare, cu flori și mister,
Sub soare ce-aprinde în inimi văpăi;
Mă poartă spre Ceylon, spre alt emisfer.

Acolo cu tine aș vrea să mă știu
În insula care-i sublim paradis,
Să piară în neguri trecutul pustiu,
Iar noi să ne țesem al dragostei vis.

OCTAVIAN BOGDAN

FOLKLOR

Strigăte

Haideți mă la moară'n vânt
Un' se macină argint,
Nevestele gură vând
Fetele nu și dau de rând.

Fetiță cu ochi 'n jos
Să te superi nu i frumos
Hai încoace să vorbim
Amândoi să ne iubim.

Mere Nușca la fântână
Cu ulcelele pe mână
Nușca umple, Mitru varsă
De ciuda maichii de-acasă.

Văzui fata cea roșită
Ca poiata murluită
Dac'o trece murlău
S'o vedea cusurău.

Mărie poale curate
Rău te-am visat astă noapte
Vânăta ca zadia
Pentru mintea ta cea rea.

Asla-i nana care-o vezi
Care ne face scoverzi

Hai să o scoatem din minte
Să ne facă și plăcinte.

Luaiți feciori sama bine.
Că ș'a mea drăguța vine
Din cela colț de uliță
Răcnind ca o „biboliță”.

Maica mea cea fără milă
Mă dete 'n țara străină
Maica mea cea fără dor
Mă dete străinilor.

Aseară fusei pe coastă
Vezui bade casa voastră
Am gândit că-i șindilită
Da-i cu paie-acoperită.
Arz-o focu de-amu o lună
De nu i-oi fi eu stăpână.

Nu mă purta maică rău
Până-s la ocolul tău
Că purta m'a străinii
Dac' oi da mâna cu ii
Că m'oi lua și m'oi duce
Peste munți nevăzuți
La părinți necunoscuți.

Din Com. Calea-Mare pl. Ceica,
culese de Vasile Crețiu elev.

BLESTEMUL

dramă în 5 acte

de EUGEN CEONTEA.

Continuare (2)

Vidrașcu: Și d'ăia ești așa de plouat? Parcă ai merge la pușcărie nu la logodnă.

Arbore: La logodnă. Ușor de zis, când Lia nu vrea.

Vidrașcu: Are să vrea. Las' pe mine. Mă pricep eu. Fumuri neică! Fumuri de față mare! Romane, dragul meu. Las'că aranjez eu, să meargă totul strună.

Arbore: Atunci în timpul gustării am să-i cer mâna.

Vidrașcu: Ți-o dau dragă. Ți-o dau...

Arbore: Dar Lia...

Vidrașcu: Merge dragă. Fumuri, n'auzi? Fumuri. (servanta aduce lichior și prăjituri, le așează pe masă (apoi pleacă.)

Vidrașcu: Spune-i Coniței și D-șoarei să poștească și dumnealor.

Servanta: Am înțeles, conașule. (iese)

Arbore: Mă tem...

Vidrașcu: De ce te temi, frate? Las'că merge. Fata e bună și are să mă asculte.

Arbore: Dar nu mă iubește University Library Cluj

Vidrașcu: Eh. Dragostea vine pe urmă. Ce, Maria, crezi că m'a iubit? Dar pe urmă s'a convins că e bine așa și acum ne iubim de alăția ani și trăim ca doi porumbei. Cioc în cioc. Înțelegi?

Arbore: Înțeleg, să dea D-zeu să fie așa.

Vidrașcu: Dacă nu vrea, o trimit într'un pension și pe urmă... ai să vezi că are să meargă strună. Îți garantez eu!

Arbore: Să dea Dumnezeu (intră Maria și Lia)

S C E N A V-a

Aceiași și Maria cu Lia

(Arbore se scoală)

Maria: Nu te deranja. Avem și noi loc (iau câte un scaun)

Vidrașcu: Așaaa... Și acum să bem câte un pahar ca să mai prindem curaj (toarnă) Să dea Dumnezeu noroc și bine la toată lumea.

Toți: La mulți ani. (beau)

Vidrașcu: Dar ascultă Mario. Acum la vârsta noastră nu-i așa, ce bine ne simțim.

Maria: Și când te gândești că eu nu voiam să te iau.

Vidrașcu: Ei! Nu cumva îți pare rău, că m'ai luat?

Maria: Nu dragă, nu. Din contră. Cred că aș fi regretat toată viața dacă te refuzam.

Lia: Golgota. (încet)

Vidrașcu: Ce-ai spus Lio?

Lia: Nimic.

Naria: Cred că și ție ți-a venit timpul. Nu aștepta feți-frumoși, că s'au prăpădit prin povești.

Vidrașcu: Dece s'au prăpădit? Dar d-l Arbore ce e? Nu-i un făt-frumos?

Maria: Desigur... Și d-ta d-le Arbore ar fi bine să te gândești să-ți croiești un viitor.

Arbore: Sânt mai puțin decât un făt-frumos. Sunt un biet muritor, care a găsit o floare încântătoare și vrea s'o culeagă.

Vidrașcu și Maria: Și cine-i acea floare?

Arbore: Tocmai vroiam să vă spun.

Vidrașcu, Maria: S'auzim, S'auzim.

Arbore: Din copilărie am cunoscut o fetiță cu părul de aur și cu ochii adânci ca marea. De atunci ființa ei mă urmărește pretutindeni. În genunchi aș vrea s'o rog să fie a mea și nu îndrăznesc. Ea e viața mea însăși.

Vidrașcu: Indrăznește frate. Cine-i floarea?

Arbore: E fiica D-vstră, Lia.

Maria: (emoționată) Ah!

Vidrașcu: Și...

Arbore: Iubite coane Iuliu și coană Maria (solemn) Azi e cea mai mare zi din viața mea și dacă ați accepta m'aș simți foarte fericit ca Lia să devină soția mea.

Maria: Știu, D-le Arbore. Mă simt măgulită de cererea d-tale și în ceace mă privește pe mine, ca mamă, accept. (Lia e nervoasă)

Vidrașcu: Iar eu ca tată zic (ridică paharul) să fie într'un ceas bun și cu noroc (beau)

Vidrașcu: Acum e rândul tău Lia.

Maria: (Îi face semn și o trage de haină ca să accepte)

Lia: Iubiți părinți: D-l Arbore mi-a fost un prieten bun și drag. L'am respectat, dar nu l'am iubit niciodată ca pe un viitor soț. Nu-l pot iubi.

Vidrașcu, Maria: Ah (supărați) (Arbore stă trist)

Lia: Fără să supăr pe nimeni, am să fiu sinceră. Nu vreau să fiu soția d-lui Arbore.

Vidrașcu: Nu se poate Lio! Ascultă de mine. Eu sunt om bătrân. Gândește-te că frumusețea t-ece, dar căsnicia trainică durează.

Lia: Nu va fi trainică, deoarece în această căsnicie nu există iubire.

Maria: Lasă Lio. Acelaș lucru l'am spus și eu tatălui tău acum 23 de ani. Pe urmă s'au schimbat lucrurile. (Vidrașcu se plimbă nervos). Iubirea vine pe urmă. D-l Arbore te iubește mult și mai târziu ai să-l iubești și tu.

Lia: Nu pot, mamă! Nu pot!

Vidrașcu! Dar bine, fată! Nu te gândești că noi suntem bătrâni. Azi, mâine, vom muri. Ai să rămâi pe drumuri, singură. Nu te gândești?

Lia: Chiar servitoare și totuși e mai bine, decât să fii soție fără să cunoști iubirea.

Vidrașcu: D-le Arbore! Nu te supăra. (Arbore se ridică supărat). Mai vii pe la noi și până atunci are să-i treacă supărarea duduii. Se va răzgândi peste câteva zile.

Maria: Zău, nu te supăra. Mai vino, are să-i treacă Liei nervii și sunt sigură că va accepta.

Arbore: (palid) Bine... am să mai viu... Nu mai am însă nici-o speranță... (Își ia paltonul) D șoară Lia. Să știi că ai distrus în mine ce-am avut mai sfânt. Ai să regreti. Eu te iubesc și e prima și ultima mea iubire. Niciodată altă femeie nu-mi va putea pătrunde în suflet.

Lia: (plânge) Nu te supăra, dragă d-le Arbore. Ce să fac. Nu te iubesc, dar te stimez. Nu vreau să te mint.

Vidrașcu: Poate iubești pe altul. Hai? Răspunde!

Lia: Nu! Nu-i adevărat! Nu iubesc pe nimeni. Când am să iubesc, am să accept pe acela care-mi va câștiga inima. Nu te supăra. Să rămânem prieteni.

Arbore: Pe mine mă veți vedea foarte rar de azi înainte. Dar să știi Lio, că icoana ta nu va dispărea niciodată din bietu mi suflet sdrobotit. Când ai să te răzgândești spune-mi. Eu plec de-acum departe și mai târziu poate, te vei gândi altfel. Deocamdată îmi cer iertare, pentru îndrăzneala mea. (Spre ceilalți) Adio!

Vidrașcu: Nu adio. La revedere.

Maria: La revedere, sigur. Las'că în curând totul se va schimba (Liei) Am să te schimb eu, drac împlieșat.

Arbore: Adio (iese)

Lia: (tace)

(va urma)

EPIGRAMĂ

unui expert mols-croisisi.

Ești un Oedip, cum rar se vede;
Deslegi, deslegi neîncetat.
De-atâtea 'n crucișări, ai grijă
Să nu te uiți încrucișat.

Ionel Frunzelli

Lacrămi pentru un confrate

S'a împlinit o lună de zile, decând parodoxal de neașteptat, un talentat scriitor și ziarist din generația tânără, — fiul de toți regretat al Buzăului — ne-a părăsit stingând flacăra minții sale sub pământul din care fusese făcut.

Pentru mulți a murit doar tânărul Pompiliu Podgoreanu, pentru noi însă a murit un literat apreciat, un literat a cărui valoare, arginți vremii noastre n'o poate acoperi.

Pompiliu Podgoreanu, fostul director al „Carnet-ului Literar” și subdirectorul ziarului „Vocea Buzăului” avea înăscut în el, flacăra inteligenții, cu care aprindea discuții pasionate și importante. Libertatea spiritului și curajului său, făcuse din Pompiliu Podgoreanu ziaristul desăvârșit.

La „Carnet Literar” a desfășurat o imensă activitate, reușind să-și păstreze revista la nivelul superiorității, el personal susținând eseuri de o covârșitoare importanță.

Dar excesul și munca lui neprihănită, i-a pregătit epuizarea excepțional de timpuriu, căci Pompiliu Podgoreanu moare la vârsta de 27 ani. Numai cine l-a cunoscut în deaproape va putea să-și dea seama de golul lăsat prin dispariția acestui tânăr și de aceia azi, noi care am fost alături de el, care i-am cunoscut clocolul său sufletesc, plângem cu toată sinceritatea la crucea ce veghiază, la căpătâiul tânărului mormânt, peste care loamna, eruncă sunet de frunze moarte, imnul trist pentru cel dispărut.

St. St. Bz.

EPIGRAMĂ

unui al doilea Carusso

Vrei să ne cânti din Rigoletto?

Dar cine poate să suporte . . .

Eu, când sbieri mai alegretto . . .

O iau la fugă, mezzoforte! . . .

Ionel Frunzetti

Carieră

de ION MIHUȚA

La masă, stă un părinte cu fiul său care și-a luat de curând bacalureatul. După ce au discutat o mulțime de lucruri, la un moment dat bătrânul întrerupe conversația începută și îl întreabă pe băiat:

— Ia' ascultă Jean?

— Da papa...

— Și zi acum ești bacalaureat?

— Da papa...

— Vasăzică la toamnă te înscrii la Universitate. Peste 3-4 ani o să-ți iei licența în drept!

— Da de unde papa... Nici prin gând nu-mi trece astfel de ideie... Eu să mă fac avocat, să fiu muritor de foame? Feriți-o sfântul! Nu vezi că e plină lumea de avocați?

— Medic, profesor, inginer, ți-ar plăcea?

Nu papa...

— Ei, atunci ce ai vrea ca să te faci, dacă din cele înșirate nu ți convine nici una?

— Ce vreau să mă fac? foarte simplu: vreau să fiu ales deputat...

— Păi bine nătărăule, dacă aveai de gând să intri în politică, de ce nu mi-ai spus o dela început. Cel puțin nu te mai dădeam la școală.

— Da' de ce papa?

— Pentru că nu-mi cheltuiam banii cu tine, ținându-te la școală. Te țineam acasă. În politică nu se cere să fii bacalaureat. Poți să fii ori cât de prost, și cu toate astea să ai șansa să fii ales deputat...

Cronici

N. Crevedia:

Bacalaureatul lui Puiu

Cu puțin timp în urmă, piața literară a primit în brațele ei așa de larg deschise tuturor — și volumul D-lui N. Crevedia, intitulat Bacalaureatul lui Puiu. Dar este o mare deosebire între felul cum această piață literară a primit alte volume, și felul cum a fost primit acesta din urmă.

Acest fapt ne bucură, căci pe drept cuvânt, elogiile ce s'au adus acestui volum, nu emană din vre'un sentiment strâns legat de persoana autorului, ci din simplul motiv, că volumul D-lui Crevedia este o carte a zilelor de azi. Putem afirma, că D-l Crevedia și-a câștigat un loc de cinste în rândul scriitorilor și se poate mândri, că acest loc nu l'a căpătat în urma ploconelilor. D-sa nu a făcut altceva decât să prezinte volumul opiniei publice, dar această opinie, lăsată să judece liberă și-a găsit în cartea d-lui Crevedia, buha care o sapă zilnic și atunci făcând aceasta constatare era natural că e-coul să fie cât de răspândit. D-l Crevedia este un al doilea Carageale și acest Carageale trăiește în mijlocul acestei lumi plină de păcate, a prins în vârful spiritalului său condei, una din multele șubrezenii ale vieții, fără a-i lăsa să prezintă-o în toate multiplele ei ca-raghioslăcări.

„Puiu“ eroul D-lui Crevedia, „domnișorul“ boerului Blegeanu, are ferma credință, că nu atât inteligența lui de care era cam văduv, cât numele de Blegeanu — lângă care se va asocia și numele altor rude și cunoscuți destul de „înalți“ ca să poată ajunge la urechea celor de „sus“ îi va asigura diploma de bacalaureat. Și adevărat că Puiu și-a luat bacalaureatul. Istă cartea zilelor. Câți „Pui de Blegenii“

actuali nu și-au luat bacalaureatul în condițiuni similare ca și eroul D-lui Crevedia, pomenindu-se apoi cocoșajii în această viață pe treptele cele mai solide, ignorând știința și rându-i în nas? Să ne mai mire succesul volumului? Nu! căci talentul D-lui Crevedia, înglobează toate elementele unui desăvârșit scriitor și pe drept și-a asigurat o pulernică și viguroasă afirmare.

MARTA RĂDULESCU: SUNT STUDENTĂ

Din cauza abundenței nouilor scriitori, cari în ultimul timp s'au avântat cu pagini cărcălite de cerneală spre arenele cetății literare împinși numai de ambiția de a cuceri cununa de lauri care să îi cocoșaje unde nici ei nu gândeau, lectorul era nevoit în aceste timpuri de paupertate literară să „se îndoape cu tot ce creau acești scriitori de sezon și nu mult îi mai trebuia bietului cetitor să se sufocă, dacă din erupția vulcanică a cernelii, nu ieșea la ivală ca un duș răcoritor spre lauda autoarei spre împodobirea vitrinelor și spre câștigul editurii, volumul plin de viață datorit D-șoarei. Marta Rădulescu și intitulat așa de plăcut: Sunt Studentă

Sunt studentă, este volumul tinerilor și al bătrânilor, este un volum fraged și elegant în expresii, ca și autoarea, căutând să se întrecă una pe alta, căci cu adevărat nu și i de cine ai putea să te lipsești.

În acest volum lectorul asistă la convolul optimismului care defilează lin, curgător și la tot pasul în ritmuri de palpitajie.

Nu cred să fi fost cetitor al acestui volum care să nu se fi simțit învăluit într'o atmosferă de emoționante reculegeri sufletesti.

Autoarei ca și volumului i s'au adus de întreaga presă reale și meritate elogi, încăt eu nu mai pot adăuga în plus decât că: am credința că posteritatea va găsi în temelia literaturii și piatra așezată cu atâta finețe și măiestrie de Marta Rădulescu, fetița cu basca pe o ureche, fica Evei din veacul XX-lea.

St. St. Bz.

Jean Pahonju:

Boabe de rouă (versuri)

Colecția Rosidor din Cernăuți a dat publicului celitor un volumaș așa zis de versuri, datorit tănărului Jean Pahonju.

L'am primit la redacție pentru recenzat și o facem cu toată obiectivitatea. Boabe de rouă: o cărticică în al cărei conținut de 18 pagini, afară de figura destul de simpatică a autorului, nu găsești nimic ce poate să te transporte în grădina versurilor cântate așa de frumos de un Eminescu sau Alexandri.

Probabil că D-l Pahonju, a vroit numai să-și facă reclama mutrei, căci a talentul de poet nu prea vedem. Dacă versurile din „Boabe de rouă” ar fi fost păstrate de autor pentru timpuri când i s'ar fi mai îngroșat mustața, desigur că nu ar fi pornit spre tipar, deși și așa credem că-și mușcă degetele, blestemând ceasul care la împins spre tiparul care în loc de boabe de rouă, i-a scos boabe de sudoare. Să menționăm din versurile d-sale, nu avem ce oricădă bunăvoință am avea.

L'am sfătui ca volumul ce-l anunță că va mai scoate, să nu-l mai scoată, dacă va fi o perlă de aceeași calitate ca boabele de rouă.

St. St. Bz.

LEONEL CATANA: Am onoare... schițe vesele.

D-l Leonel Catana (pseudonim) e foarte cunoscut în cercul cunoscuților nu numai în acest oraș, dar și în alte orașe, de tălcul istorisirii subiectelor vesele. Datorită dorinței multora din acei care l'au auzit, de a publica la un loc toate povestirile auzite și născocite, pune la dispoziția cititorilor un frumos și elegant volum de schițe vesele cu titlul de mai sus, din care face parte și „T R O I A”.

Haina cuvintelor mărețe ce îmbracă razele și ideile în majoritatea schițelor

desăvârșite ca tehnică precum și descrierea subiectelor, ne pune cu adevărat în fața unui volum, care dela început și până la sfârșit ține încordată atenția oricărui intelectual predispușându-l.

Spiritul fin cu care încheie fiecare schiță, dă dovadă cu prisosință de profundul spirit de observație de care e stăpânit autorul, precum și de dibăcia selecționării și sintetizării materiei.

„A m O n o a r e” e o carte de lectură care stăpânește pe oricine cu plăcere de a fi savurată, căci schițele ei vesele, înveselește cu adevărat.

Avem credința că acest volum scoate în evidență noi calități ale autorului, alături de acelea de autor profesionist, pentru a-l face cunoscut și în viața literară ca și în aceia de carieră.

G. T. Niculescu-Varone

Jocurile noastre naționale
(cu 32 fotografii după text)

Autorul volumului „Jocurile noastre naționale” D-l G. T. Niculescu-Varone, este îndeejuns cunoscut publicului cititor încă decând Academia Română i-a premiat lucrarea „Jocuri românești necunoscute”.

D-l G. T. Niculescu-Varone, prin materialul bogat cules personal din popor, ne-a adus cel mai prețios tezaur național pe baza căruia se pot face aprecieri temeinice asupra trecutului și prezentului, în lăgătură cu istoria și etnografia neamului românesc.

În lucrarea „Jocurile noastre naționale” după ce clasifică aceste jocuri în patru grupe după forma lor de executare face apoi descrierea amănunțită a fiecărui joc în parte.

Răbdarea cu care autorul a cules materialul și frumusețea scrisului sub care ne redă acest material, ne arată grija și dragostea acestuia față de tot ce este r o m â n e s c. În fața

acestor constatări, noi, frații săi, avem datoria morală să aducem toate elogiile acestui neobosit culegător, care a contribuit la punerea în lumină a părții celei mai caracteristice dintre creațiunile și manifestările artistice ale poporului român, cari sunt jocurile noastre naționale. Felicităm sincer pe autor și-i urăm încă spor la muncă.

G. V. G.

Adrian Măniu: Drumul spre stele

VERSURI

Poezia românească zace într-o adâncă letargie, în nepuțința de a se ridica ceva mai sus decât poezia lui Alexandri, Eminescu, Coșbuc s. a. — Fondul și forma nu mai pot lua o mai mare dezvoltare către mai frumos, vitregia vremurilor le-o impune.

„Unde ni sunt visătorii?”

S'au dus, au dispărut de mult, alții... cine știe când se vor ivi.

Poezii, oameni sensibili, sunt predestinați artei pure, sunt urșiți a cânta în versuri maestre frumosul, cât și vitregia vremurilor, natura care prin pana lor trăiește.

„... E ușor a scrie versuri.

Când nimic nu ai a spune”.

Versurile căutate vor fi tot acelea în care cititorul își va găsi sprijinul moral, ce își va servi de adăpost suflesc pe timpuri critice și îi va procura clipe de fericire în ore singuratiche.

Câți dintre poezii noștri sunt de autentică sensibilitate? Unii se mărginesc în a cânta natura, alții legăturile tainice ale inimei, alții moravurile

etc. Dar stilul lor e slab în fața clasicii. Și cei care pot mult, . . . foarte mult, ca d-l Octavian Goga, G. Gregorian ș. a. se manifestă foarte arareori, alte ocupații ni-i răpesc.

Din generațiile de după războiu s'a ridicat ca o valoare incontestabilă: d-l Adrian Măniu. Încă o stea pe bolta cea puțin luminată a versului.

DI Adrian Măniu și-a creiat adevărate curente prin originalitatea și trăinicia versului.

DI Adrian Măniu, ne-a dat prin editura Cartea Românească, ultimul său volum de poezii, intitulat „Drumul spre stele”.

E un adevărat poet de valoare, poezia sa e un drum spre cele superioare cîind, și se asmuște gustul de atîta finețe care face din autorul ei un fapt reprezentativ al epocii noastre.

Puterea de inspirație a d-lui Adrian Măniu e ceva extraordinar, în versurile sale găsim tot ce ne trebuie, ce căutăm aiurea, adică următoarele caractere: inspirație, tehnică, nefiind unificată spontan ca în alte poezii.

Darul cel mare al poeziei d-lui Măniu e calitatea realistă și divizionară, cuprinzând marginile poeziei lirice. Ea are ceva din mitul bogat în sentimentalitate: simbolismul e o platformă care ne oferă ceva sublim.

Cele mai reușite poezii sunt intitulate: „Drumul spre stele” și „Lângă pământ”, pe care le citești și nu le mai poți uita, ele îndeplind toate calitățile d-lui Adrian Măniu.

DELAMILCOV

Reviste

„Hotarul” anul I. No. 3—4 Apare la Arad sub îngrijirea unui comitet de înaltă valoare. Aceasta revistă de o rară eleganță, tipărită în condițiuni tehnice excelente, denotă gustul de frumos și estetic, care predomină comitetul.

Acest număr apare după o pauză destul de lungă, însă cu un rendement superior de colaborare, întrupând în paginile lui cele mai bune articole de proză și versuri.

E suficient să cităm condee de talia D-lor: St. Popovici, Pompiliu Barbu,

Octavian Lupaș, Marcel Olinescu, N. Păun etc. în fruntea cărora tronează condeii plin de nerv al D-lui Al. Negură. Tot în acest număr avem bucuria de a saluta condeii cunoscutului poet Orădean, George A. Petre. Ținând seama de bogăția materialului ce cuprinde, „Hotarul” stă în fruntea multor semene literare.

„Stilet” Revistă literară anul I. No. I. inspirată de luciul Dunării, apare la Brăila condusă de Dl Horia Ghiea. Susține articole și versuri cari îi dau dreptul să aspire la parfumul vieții literare.

„Start” anul I No. I. apare la Brașov Mensual de literatură și critică. Ne surprinde cum de și-a adoptat haina literaturii și a criticii când „Start-ul” însăși este mai mult decât criticabil.

La numărul de 1 Octombrie, al excelentei reviste ilustrate „Sanatatea” (No. 15—16, anul 1933), se dezvoltă în numeroase articole, chestiuni foarte interesante și instructive, care preocupă orice minte cugetătoare. Este vorba de imponderabilul ființei omenesci, supus la două fenomene: Hipnotismul și Suggestiunea.

Se vorbește despre Hipnotismul terapeutic, Suggestia în jurul unui bolnav, cum se practică auto-suggestia; apoi despre Radiațiunile corpului omenesc. Suggestiunea mulțimilor, Visele și mediocina, Explicarea tămăduirilor miraculoase etc. etc.

În afară de această parte specială a acestui număr de 48 pagini, găsim articole folositoare pentru oricine și cari interesează deopotrivă, pe gospodină, pe tatăl de familie, în fine pe oricine ține la sănătatea sa trupească și sufletească. Să cităm și aci titluri? Mai bine cumpărați numărul, îl găsiți la orice chioșc sau librarie și veți constata că rândurile de mai sus nu

dau decât o palidă idee asupra bogăției conținutului revistei Sanatatea pe luna Octombrie.

Pentru abonamente sau informațiuni speciale, adresați-vă Revistei sanatatea, București V. str. Triumfului 7.

VREMEA, este revista-magazin, care apare la București sub îngrijita direcție a D-lui Vladimir Al. Donescu. Vremea revista de literatură critică și informativă grație neobositului ei director a reușit să grupeze în jurul ei verva celor mai talentați scriitori, și publicul cetitor găsește în paginile „Vremii” savuroase articole.

ADEVĂRUL LITERAR și ARTISTIC conține cele mai diverse rubrici scrise clar și cu nerv de cei mai de seamă literați. Dacă cităm condee ca ale D-lor Al. O. Teodoreanu, T. Arhezi, Al. Stamatiade, Radu Gyr, Isabela Sadoveanu etc. etc. credem că este suficient pentru a se constata că această revistă merită să fie supusă celei mai înalte atenții.

VRAJA MARII anul No. 1 apare la Constanța str. Mircea cel Mare 23 redactată de condeele tinere ale D-lor: Sorrel Avramescu, Alex. Ciobanu și Petre Samfonia. Este o revistă de literatură humoristică, limidă și modestă azi dar poate curagioasă și bogată mâine. Îi dorim succes.

FREAMĂTUL an. I No. 2, revistă de literatură artă și educație. Apare la Craiova sub conducerea unui comitet. Deși subtitlurile literatură, artă, educație, sunt în notă discordantă cu fondul, toluși din acest număr am putut spicuî articolul „Spini și roze” semnat de Mihail Drăgănescu și „Insemnări” semnat de I. Georgescu. Pentru a corespunde subtitlurilor alese, ar trebui să dea mai mare atenție cronicilor și evenimentelor literare,

DOCUMENTE RĂZĂȘEȘTI an. I No. 7 apare la Bârlad, sub conducerea cunoscutului scriitor Virgil Caraiyan. Însă și titlul confirmă conținutul acestei reviste care prin publicarea documentelor din cele mai vechi timpuri ale poporului românesc, aduce un aport de mare însemnătate cititorilor.

FLORI DE CRIN revistă feminină, anul II No. 7, apare lunar la Șimleul Silvaniei. Susține interesante articole de proză și versuri. Ar avea un mai mare răsunet dacă ar înțelege importanța cronicilor și recenziilor.

POPORUL ROMÂNESC, anul II, No. 14 apare bilunar la Chițila. Este o revistă pentru folosința muncitorilor dela sate și orașe. Pe lângă importanța articolelor „Luxul la sate”

„Sfaturi pentru mame” „Sfaturi gospodărești” și economice, mai dă și

interesante „știri diferite din toată lumea” „Această revistă în mijlocul poporului aduce reale foloase.

ABECEDAR, anul I, No. 19—20. Submăestră conducere a D-lor Emil Giurgiuca și George Bâldea. Turda se poate mândri cu această revistă. Mică și pretențioasă totuși. Conține articole de proză și versuri, a căror greutate face pe oricine să vadă că are de face cu un organ demn pentru propagarea literaturii. Din acest număr desprindem semnăturile D-lor Radu Cyr și Ion Focșăanu ce susțin poezia? Grigore Popa ce susține un interesant eseu Tragism autohton; Traian Herșeni, Pavel Dan, etc. etc.

Totuși ignorează criticele, cronicile și recenziile, celace face a-și pierde din valoare.

Bibliografie

S'a primit la redacție următoarele:

ZIARE

Ideea Națională — Buzău
Vocea Buzăului — Buzău
Pământul — Ialomița

REVISTE

Lucașfărul anul VI. 172 București
Inmuguriri anul I. 8—9 Fălticeni
Făt-Ermos an VIII. No. 3 Suceava
Viața Literară an VIII. No. 147 Buc.
Linia Nouă an. I. No. 6 București
Libertatea an I. No. 18, București
Pana Literară an I. No. 2—2 Cernăuși
Miniaturi an I. No. 6—7 București

Moldova Literară Anul VII. No. 7—9
Mihăileni

Santier anul I. No. 2 București
Neamul Românesc, București
Anul XXI. No. 9 Oct. 1933.

Molna. Dorohoi.,
Anul I. No. 2 Sept. 1933.

Lucăsfărul, București.
Anul VII. No. 1 Oct. 1933.

Progres și Cutură, Trg, Mureș.
Anul I. No. 1 Oct. 1933.

Macedonia, București.
Anul VII. No 8- 9. Sept.—Oct. 1933.

Abecedar, Turda.
Anul I. No. 21—22 Oct. 1933.

CĂRȚI

Femeii și Bărbați” (schife vesele de Ionel Tudose.)

